četrtek 20. oktobra 2022

P9_TA(2022)0373

Konferenca OZN o podnebnih spremembah 2022 v Šarm el Šejku v Egiptu (COP27)

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. oktobra 2022 o konferenci OZN o podnebnih spremembah 2022 v Šarm el Šejku v Egiptu (COP27) (2022/2673(RSP))

(2023/C 149/05)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Okvirne konvencije Organizacije združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) in njenega Kjotskega protokola,

— ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic UNFCCC (COP21) 12. decembra 2015 v Parizu (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum),

— ob upoštevanju 26. konference pogodbenic UNFCCC (COP26), 16. seje pogodbenic Kjotskega protokola (CMP16) in tretje konference pogodbenic kot seje pogodbenic Pariškega sporazuma (CMA3), ki so potekale od 31. oktobra do 13. novembra 2021 v Glasgowu v Združenem kraljestvu, ter Glasgowskega podnebnega pakta, sprejetega 13. novembra 2021,

— ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. oktobra 2021 o Konferenci OZN o podnebnih spremembah leta 2021 v Glasgowu v Združenem kraljestvu (COP26) ([1]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o izrednih podnebnih in okoljskih razmerah ([2]),

— ob upoštevanju posebnega poročila Medvladnega foruma o podnebnih spremembah (IPCC) o globalnem segrevanju za 1,5 °C, njegovega posebnega poročila o podnebnih spremembah in zemljiščih, njegovega posebnega poročila o oceanih in kriosferi ter njegovega 6. poročila o oceni (AR6),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. decembra 2020 o strategiji EU za prilagajanje podnebnim spremembam ([3]),

— ob upoštevanju Sklepa (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2030 ([4]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. septembra 2020 o evropskem letu bolj zelenih mest 2022 ([5]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) ([6]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),

([1]) UL C 184, 5.5.2022, str. 118.
([2]) UL C 232, 16.6.2021, str. 28.
([3]) UL C 445, 29.10.2021, str. 156.
([4]) UL L 114, 12.4.2022, str. 22.
([5]) UL C 385, 22.9.2021, str. 167.
([6]) UL L 243, 9.7.2021, str. 1.

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ([7]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. septembra 2020 o vlogi EU pri varstvu in obnovi svetovnih gozdov ([8]),

— ob upoštevanju zbirnega poročila UNFCCC z dne 17. septembra 2021 o nacionalno določenih prispevkih v okviru Pariškega sporazuma,

— ob upoštevanju poročila programa OZN za okolje (UNEP) o emisijski vrzeli za leto 2021 z naslovom „The Heat is on" z dne 26. oktobra 2021, njegovega poročila o vrzeli pri prilagajanju za leto 2021 z naslovom „The Gathering Storm" z dne 1. novembra 2021 in njegovega poročila o vrzeli v proizvodnji z dne 20. oktobra 2021,

— ob upoštevanju vodilnega poročila Mednarodne agencije za energijo (IEA) iz marca 2022 z naslovom *Global Energy Review: CO_2 Emissions in 2021* (Globalni energetski pregled: emisije CO_2 v letu 2021),

— ob upoštevanju poročila Mednarodne agencije za energijo iz maja 2021 z naslovom *Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector* (Neto ničelne emisije do leta 2050: časovni načrt za svetovni energetski sektor) in njenega poročila o perspektivah energetske tehnologije za leto 2020,

— ob upoštevanju poročila o svetovnih ciljih v zvezi z gozdovi za leto 2021, ki ga je pripravil sekretariat Foruma Združenih narodov za gozdove,

— ob upoštevanju mreže iz Santiaga za pomoč ob izgubah in škodi,

— ob upoštevanju Sendajskega okvira za zmanjšanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030,

— ob upoštevanju poročil Svetovne meteorološke organizacije iz aprila 2021 o stanju svetovnega podnebja v letu 2020 in iz maja 2022 o stanju svetovnega podnebja v letu 2021,

— ob upoštevanju poročila Urada OZN za zmanjševanje tveganja nesreč (UNDRR) o globalni oceni zmanjševanja tveganja nesreč za leto 2022,

— ob upoštevanju prvega poročila stalnega odbora za finance UNFCCC o opredeljevanju potreb pogodbenic, ki so države v razvoju, v zvezi z izvajanjem konvencije in Pariškega sporazuma za leto 2021,

— ob upoštevanju globalnega poročila Medvladne platforme o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) o oceni biološke raznovrstnosti in ekosistemskih storitev z dne 31. maja 2019 ter njenega poročila z delavnice z dne 29. oktobra 2020 o biotski raznovrstnosti in pandemijah,

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 21. februarja 2022 o podnebni diplomaciji EU: pospešitev izvajanja rezultatov iz Glasgowa,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. aprila 2021 o varstvu tal ([9]),

— ob upoštevanju sklepov za leto 2022, ki jih je na svojem 66. zasedanju v sodelovanju z Agencijo OZN za ženske sprejela Komisija OZN za položaj žensk, z naslovom *Achieving gender equality and the empowerment of all women and girls in the context of climate change, environmental and disaster risk reduction policies and programmes* (Doseganje enakosti spolov in opolnomočenja žensk in deklet v povezavi s podnebnimi spremembami ter politikami in programi za zmanjševanje okoljskega tveganja in tveganja nesreč),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. marca 2020 z naslovom Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo – Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo (COM(2020)0098),

([7]) UL C 270, 7.7.2021, str. 2.
([8]) UL C 385, 22.9.2021, str. 10.
([9]) UL C 506, 15.12.2021, str. 38.

četrtek 20. oktobra 2022

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 4. oktobra 2022 o podnebnem financiranju za 27. konferenco pogodbenic UNFCCC (COP27), ki bo potekala od 6. do 18. novembra 2022 v Šarm el Šejku,

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 19. novembra 2021 o vprašanju vode pri zunanjem delovanju EU,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. februarja 2021 z naslovom Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2021)0082),

— ob upoštevanju poročila Programa OZN za okolje z dne 18. februarja 2021 z naslovom *Making Peace with Nature – A scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies* (Sprava z naravo – znanstveni načrt za obravnavanje izrednih razmer na področju podnebja, biotske raznovrstnosti in onesnaževanja),

— ob upoštevanju poročila Programa OZN za okolje z dne 6. maja 2021 z naslovom *Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions* (Globalna ocena metana: koristi in stroški zmanjšanja emisij metana),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. junija 2022 o izvajanju in uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja ([10]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2021 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: vračanje narave v naša življenja ([11]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. oktobra 2020 o strategiji EU za zmanjšanje emisij metana (COM(2020)0663),

— ob upoštevanju poročila z delavnice o biotski raznovrstnosti in podnebnih spremembah, ki je potekala pod skupnim pokroviteljstvom IPBES in IPCC, z dne 10. junija 2021,

— ob upoštevanju vprašanj za Svet in Komisijo o konferenci OZN o podnebnih spremembah v Šarm el Šejku v Egiptu (COP27) (O-000041/2022 – B9-0027/2022 in O-000042/2022 – B9-0028/2022),

— ob upoštevanju člena 136(5) in člena 132(2) Poslovnika,

A. ker je Pariški sporazum začel veljati 4. novembra 2016; ker je septembra 2022 193 od 197 pogodbenic UNFCCC vložilo svoje listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu pri OZN;

B. ker je OZN razglasil izredne podnebne in okoljske razmere ter se zavezal cilju nujnega sprejetja konkretnih ukrepov, potrebnih za boj proti tej grožnji in njeno zajezitev, preden bo prepozno; ker so izguba biotske raznovrstnosti in podnebne spremembe prepletene in se medsebojno pospešujejo, pri čemer pomenijo enako veliko grožnjo za življenje na našem planetu, zato bi jih bilo treba nujno obravnavati skupaj;

C. ker so EU in njene države članice 17. decembra 2020 UNFCCC posredovale posodobljen dokument o svojih nacionalno določenih prispevkih, ki EU zavezuje k cilju vsaj 55 % neto domačega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v gospodarstvu do leta 2030 glede na ravni iz leta 1990 brez prispevka mednarodnih dobropisov; ker se je z Uredbo (EU) 2021/1119 ta cilj zapisal v pravo Unije;

D. ker po poročilu Programa OZN za okolje o emisijski vrzeli za leto 2021 zaveze, ki so jih doslej sprejele podpisnice Pariškega sporazuma, ne bodo dovolj, da bi dosegli njegov skupni cilj, in se bo svetovna temperatura do konca stoletja dvignila za 2,7 °C, kar pomeni tudi, da svet še vedno zelo zaostaja pri uresničevanju ciljev iz sporazuma, kar bi bilo

([10]) Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0263.
([11]) UL C 67, 8.2.2022, str. 25.

lahko nevarno; ker bi se lahko globalno segrevanje zaradi naravnih povratnih zank še povečalo; ker pogostejši vročinski valovi, suše in poplave že presegajo pragove tolerance za rastline in živali ter vodijo v množična odmrtja in pogine, na primer dreves in koral; ker se ti izjemni vremenski pojavi pojavljajo sočasno, kar ima kaskadne učinke, ki jih je vse težje obvladovati ([12]); ker številni nacionalni podnebni načrti odlagajo ukrepanje na obdobje po letu 2030 in številne pogodbenice UNFCCC še niso sprejele zadostnih ukrepov, da bi dosegle svoje nacionalno določene prispevke;

E. ker morajo v skladu s šestim poročilom IPCC o oceni za omejitev segrevanja na približno 1,5 °C brez prekoračitve svetovne emisije toplogrednih plinov doseči vrh najpozneje do leta 2025 in se do leta 2030 zmanjšati za 43 % v primerjavi z letom 2019, hkrati pa bi se morale emisije metana zmanjšati za približno tretjino; ker bi celo optimistični scenarij, v skladu s katerim bi zvišanje povprečne svetovne temperature omejili na 1,5 °C, imel nepopravljive negativne posledice za človeške sisteme in ekosisteme ter bi znatno prehitel in poslabšal njihove prilagoditvene sposobnosti, kar bi povzročilo izgube in škodo; ker po podatkih Svetovne meteorološke organizacije zdaj obstaja skoraj 50-odstotno tveganje, da bo temperatura med letoma 2022 in 2026 začasno presegla prag 1,5 °C nad predindustrijsko ravnjo; ker po podatkih Mednarodne agencije za energijo svetovno gospodarsko okrevanje po krizi zaradi covida-19 ni želeno trajnostno okrevanje; ker je bilo povečanje svetovnih emisij CO_2 za več kot dve milijardi ton v letu 2021 največje letno povečanje v zgodovini v absolutnem smislu, kar je več kot izravnalo upad emisij iz prejšnjega leta zaradi zmanjšanja gospodarskih dejavnosti v času pandemije; ker je premog leta 2021 predstavljal več kot 40 % skupnega povečanja svetovnih emisij CO_2;

F. ker večina emisij iz sintetičnih dušikovih gnojil nastane po vnosu teh gnojil v prst in v ozračje vstopi v obliki didušikovega oksida (N_2O), obstojnega toplogrednega plina, ki ima 265-krat večji potencial globalnega segrevanja kot CO_2, in ker med proizvodnjo sintetičnih dušikovih gnojil nastane 35,2 % vseh emisij, povezanih s sintetičnimi dušikovimi gnojili, medtem ko emisije na poljih predstavljajo 62,4 %, prevoz pa preostala 2,4 % teh emisij; ker so štiri onesnaževalke, ki proizvedejo največ emisij (Kitajska, Indija, ZDA in EU), skupno odgovorne za 63 % vseh emisij;

G. ker bo po navedbah Mednarodne agencije za energijo iz poročila z naslovom *Energy Technology Perspectives* (Perspektive energetske tehnologije) treba bistveno pospešiti razvoj in uvajanje čistih tehnologij, da bi dosegli neto ničelne emisije; ker bodo polovico razogljičenja, potrebnega za doseganje neto ničelnih emisij do leta 2050, omogočile tehnologije, ki so zdaj v fazi laboratorijskega razvoja ali v predstavitveni fazi;

H. ker je energetska kriza v ospredje postavila vprašanje energetske varnosti ter potrebo po zmanjšanju povpraševanja po energiji in diverzificiranem energetskem sistemu, s čimer se je povečalo povpraševanje po rešitvah na področju energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti, tako obstoječih kot tistih, ki bodo kmalu na voljo; ker se je zaradi nezakonite ruske vojaške invazije na Ukrajino in njenih posledic še povečala potreba po hitri preobrazbi svetovnega energetskega sistema; ker pretirana odvisnost od fosilnih goriv in nestabilnost na svetovnih energetskih trgih kažeta, da je treba v Evropi in po svetu dati prednost naložbam v energijsko učinkovitost in zadostnost, razogljičenje, dolgoročno shranjevanje energije, uvajanje inovativnih čistih tehnologij, energijo iz obnovljivih virov, rešitve pametnih omrežij in brezemisijske trajnostne tehnologije ter razviti socialno-ekonomski model, ki bo združljiv z zdravim okoljem za prihodnje generacije in bo upošteval omejitve planeta; ker bi bilo treba spodbujati raziskave v podporo inovacijam in razvoju novih, zelenih tehnologij, saj so lahko pomembni dejavniki za ublažitev podnebnih sprememb, pa tudi za trajnostno gospodarsko rast in konkurenčnost EU;

([12]) Poročilo IPCC o prilagajanju, 2022.

četrtek 20. oktobra 2022

I. ker IPCC svet poziva, naj se globalno segrevanje zadrži pod 1,5 °C, vendar je bilo to leta 2020 že približno 1,2 °C nad predindustrijsko ravnjo; ker je po podatkih IPCC nesporno dejstvo, da se ozračje, oceani in tla segrevajo zaradi človeškega vpliva, posledice podnebnih sprememb, ki jih povzroča človek, pa se kažejo v obliki vse pogostejših ekstremnih vremenskih dogodkov, tudi vročinskih valov, suš, poplav, zimskih neurij, orkanov in požarov v naravi; ker so med letoma 2000 in 2019 samo poplave, suše in neurja prizadeli skoraj štiri milijarde ljudi po vsem svetu, 300 000 pa jih je izgubilo življenje; ker se ti ekstremni dogodki pojavljajo drastično pogosteje v primerjavi z obdobjem 1980–99, saj se je pogostost poplav povečala za 134 %, pogostost neurij za 40 %, pogostost suš pa za 29 % ([13]);

J. ker obstaja znanstveno dokazana povezava med zdravstvenimi, okoljskimi in podnebnimi krizami; ker ekstremni vremenski pojavi, izguba biotske raznovrstnosti, degradacija zemljišč in pomanjkanje vode silijo ljudi v izseljevanje in močno vplivajo na njihovo zdravje; ker Svetovna zdravstvena organizacija ocenjuje, da so podnebne spremembe največja grožnja za zdravje, s katero se spoprijema človeštvo, saj bo zaradi njih med letoma 2030 in 2050 vsako leto umrlo približno 250 000 več ljudi ([14]), medtem ko bo onesnaženost zraka povzročila približno sedem milijonov prezgodnjih smrti na svetovni ravni, neposredni stroški škode za zdravje, tudi duševno, pa naj bi se do leta 2030 povečali za dve do štiri milijarde USD na leto;

K. ker poročilo o globalni oceni (2022), ki ga je objavil Urad OZN za zmanjševanje tveganja nesreč (UNDRR), razkriva, da se je v zadnjih dvajsetih letih vsako leto zgodilo med 350 in 500 srednje velikih do velikih nesreč, pri čemer se ocenjuje, da bo to število do leta 2030 naraslo na 560 na leto oziroma na 1,5 nesreče na dan;

L. ker so podnebne spremembe med glavnimi vzroki za degradacijo okolja ter negativno vplivajo na prehransko in vodno varnost, dostop do naravnih virov in ogrožajo zdravje ljudi; ker so pomanjkanje vode, poplave in suše ključna tveganja v Evropi, pomanjkanje vode pa vpliva na več sektorjev po vsej EU zaradi kaskadnih učinkov in učinkov prelivanja; ker je izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z vodo ključna možnost za prilagajanje podnebnim spremembam; ker bi bilo treba uvesti digitalne rešitve, da bi zagotovili odporno in zeleno družbo v Evropi in zunaj nje; ker bi morali mobilizirati vse deležnike in sektorje, da bi oblikovali družbo, ki bo pametno uporabljala vodo, tako da bi hkrati podprli prilagajanje podnebnim spremembam, vodno varnost, varstvo biotske raznovrstnosti ter z viri gospodarno in konkurenčno gospodarstvo; ker bi morale EU in države članice omenjeni pristop razviti tudi prek evropske sosedske politike, zunanjega delovanja EU in agend Združenih narodov;

M. ker naj bi bila s podnebjem povezana tveganja za zdravje, preživetje, prehransko varnost, oskrbo z vodo in gospodarsko rast po napovedih precej večja, če bi se svetovna temperatura dvignila za 2 °C; ker naj bi se z omejitvijo globalnega segrevanja na 1,5 °C namesto na 2 °C po ocenah zmanjšali vplivi na kopenske, sladkovodne in obalne ekosisteme, ohranilo pa bi se več ekosistemskih storitev, ki koristijo ljudem; ker si je zato treba nujno prizadevati za omejitev dviga temperature na 1,5 °C nad predindustrijsko ravnjo;

N. ker preambula Pariškega sporazuma priznava pomen zagotavljanja celovitosti vseh ekosistemov, vključno z oceani, in ker člen 4(1)(d) konvencije UNFCCC poudarja, da morajo njene pogodbenice spodbujati trajnostno upravljanje, ohranjanje in povečanje ponorov in zbiralnikov vseh toplogrednih plinov, vključno z biomaso, gozdovi in oceani ter drugimi kopenskimi, obalnimi in morskimi ekosistemi; ker je v poročilu IPBES o globalni oceni biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev poudarjeno, da bo trajnostna raba narave ključna za prilagajanje nevarnemu antropogenemu poseganju v podnebni sistem in njegovo blaženje;

([13]) Urad OZN za zmanjševanje tveganja nesreč, *The human costs of disasters: an overview of the last 20 years 2000–2019* (Človeška cena katastrof: pregled zadnjih dvajsetih let oziroma obdobja 2000–2019), 2019, https://www.undrr.org/media/48008/download.

([14]) https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/climate-change-and-health#:~:text=Climate%20change%20affects%20the%20social,malaria%2C%20diarrhoea%20and%20heat%20stress

O. ker je ohranitev oceanov ključna za njihovo vlogo v podnebnem sistemu, ki vključuje absorpcijo in prerazdeljevanje naravnega in antropogenega ogljikovega dioksida CO_2 in toplote, pa tudi za njihovo ekosistemsko podporo; ker so se po podatkih iz posebnega poročila IPCC o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebju iz leta 2019 oceani od leta 1970 postopno segrevali in absorbirali več kot 90 % odvečne toplote v podnebnem sistemu; ker segrevanje oceanov vpliva na obalne ekosisteme, kar povzroča hujše morske vročinske valove, zakisljevanje, izgubo kisika, vdore slane vode in dvig morske gladine;

P. ker se v Glasgowskem podnebnem paktu priznava, da imajo pri doseganju napredka v zvezi s cilji Pariškega sporazuma pomembno vlogo deležniki, ki niso pogodbenice, in sicer tudi civilna družba, domorodna ljudstva, lokalne skupnosti, mladi, otroci, lokalne in regionalne vlade ter drugi deležniki, v paktu pa se tudi poudarja, da je nujno treba ukrepati skupaj in na več ravneh;

Q. ker podnebne spremembe posredno ali neposredno ogrožajo tudi polno uživanje človekovih pravic, vključno s pravico do življenja, vode in sanitarij, hrane, zdravja in bivališča; ker je zmožnost ljudi za prilagajanje podnebnim spremembam neločljivo povezana s tem, ali uživajo osnovne človekove pravice, ter z zdravjem ekosistemov, od katerih sta odvisna njihovo preživetje in dobrobit; ker Mednarodna organizacija za migracije ugotavlja, da bi bilo lahko več kot 200 milijonov ljudi prisiljenih v selitev zaradi posledic podnebnih sprememb; ker bo stopnja notranjih podnebnih migracij najvišja v najrevnejših regijah in regijah, ki so najbolj podnebno ranljive; ker bi lahko z globalnim ukrepanjem za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov bistveno upočasnili naraščanje števila notranjih podnebnih beguncev, in sicer do leta 2050 za kar 80 % ([15]);

R. ker je bilo zadnjih sedem let (2015–2021) najtoplejših doslej; ker je leta 2021 rekordno višino dosegla tudi morska gladina; ker se je morska gladina na svetovni ravni med letoma 2013 in 2021 v povprečju dvignila za 4,5 mm na leto, v več regijah pa se po podatkih Svetovne meteorološke organizacije dviga bistveno hitreje od globalnega povprečja; ker je bil leta 2021 prvič v zgodovini zabeležen dež na najvišji točki grenlandskega ledenega pokrova;

S. ker se ocenjuje, da bodo leta 2030 pri najbogatejšem odstotku svetovnega prebivalstva emisije pri potrošnji na prebivalca še vedno 30-krat višje od svetovne ravni teh emisij na prebivalca, odtis najrevnejše polovice svetovnega prebivalstva pa naj bi ostal nekajkrat nižji od te ravni ([16]);

T. ker večina držav v razvoju minimalno prispeva k nastajanju emisij toplogrednih plinov v ozračju, ki povzročajo podnebne spremembe; ker se je vpliv podnebnih sprememb v državah v razvoju povečal; ker te države očitno ne morejo mobilizirati dovolj sredstev za prilagoditvene ukrepe, da bi se spoprijele z negativnimi učinki podnebnih sprememb ter dosegle podnebno odpornost in cilje trajnostnega razvoja;

U. ker je v prvem poročilu UNFCCC o ugotavljanju potreb pogodbenic, ki so države v razvoju, navedeno, da bi te države za doseganje nacionalno določenih prispevkov potrebovale med 5,8 in 5,9 bilijona USD, od česar bi bilo treba 502 milijardi USD zagotoviti z mednarodnimi viri financiranja;

([15]) Mednarodna banka za obnovo in razvoj, Svetovna banka, *Groundswell: Acting on Internal Climate Migration, Part II* (Valovanje: ukrepanje v zvezi z notranjimi podnebnimi migracijami, drugi del), 2021, https://openknowledge.worldbank.org/ handle/10986/ 36248.

([16]) Inštitut za evropsko okoljsko politiko (IEEP) in Oxfam, *Carbon Inequality in 2030* (Ogljična neenakost leta 2030), november 2021, https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/621305/bn-carbon-inequality-2030-051121-en.pdf.

četrtek 20. oktobra 2022

V. ker je organizacija Global Witness v letu 2020 zabeležila 227 umorov okoljevarstvenikov, med katerimi si jih je 71 % prizadevalo za zaščito svetovnih gozdov pred krčenjem in industrijskim razvojem, ostali pa so izgubili življenje zaradi svojih prizadevanj za zaščito rek, obalnih območij in oceanov; ker je leta 2020 do nasilja zoper zagovornike zemljiških pravic in okolja prihajalo izrazito v državah svetovnega juga, medtem ko je bilo na svetovnem severu zabeležen manj kot 1 % napadov s smrtnim izidom; ker so bili med letoma 2015 in 2019 žrtve napadov s smrtnim izidom v tretjini primerov pripadniki domorodnih ljudstev, čeprav domorodne skupnosti predstavljajo zgolj 5 % svetovnega prebivalstva ([17]);

1. opozarja, da sta podnebna kriza in kriza glede biotske raznovrstnosti med največjimi izzivi človeštvu, zato morajo vse vlade in akterji po vsem svetu nemudoma storiti vse, da bi ju premagali, pri tem pa morajo upoštevati, da sta tesno prepleteni; poudarja, da so za izpolnitev naše skupne odgovornosti glede omejitve svetovnega segrevanja in preprečevanja izgube biotske raznovrstnosti ter s tem zaščite vsega planeta in dobrobiti sedanje in prihodnjih generacij potrebni mednarodno sodelovanje, sodelovanje regionalnih in lokalnih vlad, podjetij in drugih nedržavnih akterjev, solidarnost, pravičen prehod in dosledno ukrepanje, ki temelji na znanosti, ter neomajno prizadevanje za povečanje ambicij in uskladitev politik z njimi;

2. izraža zaskrbljenost v zvezi z ugotovitvami iz poročila programa OZN za okolje o emisijski vrzeli za leto 2021 in dodatka k njemu, objavljenega 4. novembra 2021, zlasti ker bodo kljub bolj ambicioznim podnebnim zavezam, ki so bile dane pred in med konferenco COP26, predvidene emisije privedle do zvišanja temperature za 2,7 °C, če se bodo oznanjeni nacionalni cilji za leto 2030 v celoti dosegli in jih bodo spremljali drugi blažilni ukrepi, to pa je veliko več, ko določa cilj Pariškega sporazuma, tj. da bi svetovno segrevanje omejili na precej manj kot 2 °C in si prizadevali za omejitev na 1,5 °C; je zaskrbljen, ker emisije še vedno naraščajo, emisijska vrzel pa se povečuje; poudarja, da je za omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C potrebno hitro, temeljito in trajno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, med drugim tudi 43-odstotno zmanjšanje svetovnih emisij CO_2 do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 2019; opozarja, da so vse pogodbenice s sprejetjem Glasgowskega podnebnega pakta priznale, da bi, če bi zvišanje povprečne svetovne temperature omejili na 1,5 °C nad predindustrijsko ravnjo, znatno zmanjšali tveganja in posledice podnebnih sprememb;

3. poudarja, da bi lahko po ugotovitvah iz poročila programa OZN za okolje o emisijski vrzeli za leto 2021 zmanjšanje emisij metana iz sektorjev fosilnih goriv, odpadkov in kmetijstva kratkoročno pomagalo premostiti emisijsko vrzel in zmanjšati segrevanje, opozarja pa, da bi bilo treba za to nemudoma določiti jasna pravila, ki bi bila usmerjena v dejansko zmanjšanje emisij in bi bila podprta z ureditvijo za spremljanje napredka in zagotavljanje preglednosti;

4. opozarja, da se vse več držav zavezuje, da bodo do sredine stoletja dosegle podnebno nevtralnost, vendar poudarja, da morajo te zaveze čim prej prevesti v trdne kratkoročne cilje, politike in ukrepe ter jih podpreti s finančnimi viri, nacionalno določene prispevke pa morajo v skladu s tem revidirati, tako da določijo višje podnebne cilje za leto 2030, da bi svetovne emisije čim prej dosegle vrhunec; se strinja z oceno programa OZN za okolje, da so v številnih nacionalnih podnebnih akcijskih načrtih podnebni ukrepi predvideni šele po letu 2030, številne dolgoročne zaveze glede podnebne nevtralnosti pa so zelo nejasne in netransparentne;

5. z globoko zaskrbljenostjo ugotavlja, da so po navedbah iz poročila Svetovne meteorološke organizacije o stanju podnebja štirje ključni podnebni kazalniki, tj. dvig morske gladine, vsebnost toplote v oceanih, njihovo zakisljevanje in koncentracija toplogrednih plinov, leta 2021 dosegli rekordno visoke vrednosti;

([17]) Global Witness, *Last Line of Defence, The industries causing the climate crisis and attacks against land and environmental defenders* (Zadnja obrambna črta: industrije, ki povzročajo podnebno krizo, in napadi zoper zagovornike zemljiških pravic in okolja), september 2021, https://www.globalwitness.org/en/campaigns/environmental-activists/last-line-defence/.

Glasgowski podnebni pakt in konferenca COP27 v Šarm el Šejku

6. je seznanjen z napredkom, doseženim na konferenci COP26 in v Glasgowskem podnebnem paktu; vseeno poudarja, da bo omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C dosežena le, če bomo v tem kritičnem desetletju pred letom 2030 nemudoma ukrepali; poudarja, da so bile pogodbenice na konferenci COP26 pozvane, naj do konca leta 2022 v svojih nacionalno določenih prispevkih pregledajo in zvišajo cilje za leto 2030, saj je to potrebno, da bi jih uskladile s ciljem glede omejitve dviga temperature iz Pariškega sporazuma, ter naj pri tem upoštevajo različne nacionalne okoliščine; odločno poziva vse pogodbenice UNFCCC, naj do konference COP27 povečajo svoje nacionalno določene prispevke, da bi zapolnile vrzel v ambicijah, in svoje politike uskladijo s pristopom, s katerim naj bi te ambicije dosegli; poziva EU in vse države skupine G20, naj v zvezi s tem prevzamejo vodilno vlogo v svetu;

7. pozdravlja odločitev konference COP26 o oblikovanju delovnega programa, da bi nemudoma povečali ambicije za blažitev podnebnih sprememb in njihovo uresničevanje v tem kritičnem desetletju, in sicer na način, ki bo v skladu s pregledom globalnega stanja, da bi pred vsako konferenco pogodbenic letno posodabljali zbirno poročilo o nacionalno določenih prispevkih in da bi vsako leto organizirali ministrsko okroglo mizo na visoki ravni v zvezi s cilji do leta 2030; poziva konferenco COP27, naj ta delovni program sprejme in zagotovi letno ocenjevanje ciljev, ki bo temeljilo na najzanesljivejših razpoložljivih znanstvenih dognanjih in najvišji ravni ambicioznosti pogodbenic; poudarja, da bodo morale pogodbenice svoje nacionalno določene prispevke revidirati in povečati, dokler ne bodo v skladu z načrtom za omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C;

8. pozdravlja, da je bil v Glasgowu dokončan pravilnik Pariškega sporazuma, in poudarja, da bi moralo njegovo izvajanje zagotoviti močno okoljsko celovitost in najvišjo raven ambicij;

9. pozdravlja, da se v Glasgowskem podnebnem paktu poudarja, kako pomembno je prilagajanje in da je treba okrepiti ukrepe, s katerimi bi povečali prilagoditvene sposobnosti in odpornost ter zmanjšali izpostavljenost podnebnim spremembam; v zvezi s tem ugotavlja, da je v zadnjem letu sporočilo o prilagajanju oz. nacionalni načrt za prilagajanje predložilo 47 držav, in pričakuje, da bodo v skladu s Pariškim sporazumom svoje sporočilo predložile tudi druge države; pozdravlja vzpostavitev novega glasgowskega dialoga, ki naj bi se osredotočil na mehanizme financiranja za preprečevanje, omejevanje in odpravo izgub in škode v zvezi z negativnimi učinki podnebnih sprememb;

10. je seznanjen z zavezami glede podnebnega financiranja, ki so bile sprejete na konferenci COP26, a obžaluje, da se je pri načrtu za izvajanje podnebnega financiranja iz leta 2021 izkazalo, da bo sedanji cilj podnebnega financiranja v višini 100 milijard USD po vsej verjetnosti mogoče uresničiti šele leta 2023, tj. tri leta po prvotnem roku; opozarja na vse večjo finančno vrzel, zlasti na področju prilagajanja; poziva razvite države, vključno z EU in njenimi državami članicami, naj poskrbijo, da bo omenjeni cilj 100 milijard USD mogoče izpolniti in sredstva začeti izplačevati že leta 2022 in v povprečju v obdobju 2020–2025, ter naj podrobneje določijo nadaljnje korake za doseganje novega cilja podnebnega financiranja po letu 2025; poudarja, da če bodo razvite države, ki so odgovorne za velik del emisij, nastalih v preteklosti, zagotovile finančna sredstva, bo to ključno za vzpostavitev zaupanja, ki je potrebno za ambicioznejši dialog o ciljih za blaženje podnebnih sprememb;

11. poudarja, da se država gostiteljica konference COP27 nahaja v regiji, ki je zaradi podnebnih sprememb med najhuje prizadetimi na svetu; opozarja, da se sredozemski bazen segreva 20 % hitreje od svetovnega povprečja in da je ta regija eno od glavnih svetovnih žarišč podnebnih sprememb, pri čemer naj bi po napovedih v naslednjih 20 letih 250 milijonov ljudi postalo ogroženih zaradi pomanjkanja vode ([18]); poudarja, da Sredozemsko morje postaja najhitreje segrevajoče se morje na svetu ([19]), kar ima posledice za pomembne gospodarske sektorje in celoten morski ekosistem, pri čemer se ta ekosistem in vrste nepovratno spreminjajo; poziva Komisijo in države članice, naj nemudoma ukrepajo in s svojimi sredozemskimi partnerji sodelujejo pri ambicioznih ukrepih za prilagajanje ter prevzamejo vodilno vlogo pri ukrepih za blažitev;

([18]) *Mediterranean experts on climate and environmental change, Risks associated to climate and environmental changes in the Mediterranean region* (Sredozemski strokovnjaki za podnebne in okoljske spremembe: Tveganja, povezana s podnebnimi in okoljskimi spremembami v sredozemski regiji), 2019, https://ufmsecretariat.org/wp-content/uploads/2019/10/MedECC-Booklet_EN_WEB.pdf.

([19]) *WWF Mediterranean Marine Initiative, The Climate Change Effect in the Mediterranean — Six stories from an Overheating Sea*, (WWF, Sredozemska pomorska pobuda, Učinek podnebnih sprememb v Sredozemlju. Šest zgodb o pregrevajočem se morju), Rim, Italija, 2021.

četrtek 20. oktobra 2022

12. podpira pobudo ukrajinske vlade za vzpostavitev svetovne platforme za ocenjevanje okoljske škode, povzročene med oboroženimi spopadi;

13. želi spomniti, kako pomembno je, da v postopkih odločanja v okviru UNFCCC polno sodelujejo vse pogodbenice; poudarja, da bi bilo sedanje postopke odločanja v okviru UNFCCC mogoče izboljšati, da bi lahko delegati iz držav v razvoju in iz najmanj razvitih držav ter predstavniki civilne družbe lažje polno sodelovali v njih; meni, da je bistveno prisluhniti stališčem držav, ki so zaradi podnebnih sprememb najbolj prizadete, in jih upoštevati pri ukrepanju; zato poziva predsedstvo COP27 in prihodnja predsedstva, naj preučijo, kako bi še lahko poskrbeli za učinkovito in resnično sodelovanje držav v razvoju, ter naj temu namenijo dodatna sredstva; opozarja na svoja prejšnja stališča do razmer na področju človekovih pravic v Egiptu; je seznanjen, da je več organizacij civilne družbe izrazilo zaskrbljenost, da bo civilna družba na konferenci pogodbenic v Egiptu marginalizirana ter da bodo protesti in udeležba civilne družbe ovirani; poziva UNFCCC in egiptovske oblasti, naj državljanom in organizacijam civilne družbe omogočijo udeležbo in polno sodelovanje na konferenci COP27;

14. ponovno poziva k izpustitvi vseh oseb, ki so samovoljno pridržane v Egiptu, in opozarja na še posebej nujen primer zagovornika človekovih pravic Ale Abda El Fataha; poziva egiptovske oblasti, naj zagon po konferenci COP27 izkoristijo za izboljšanje razmer na področju človekovih pravic v državi in spoštovanja temeljnih svoboščin med konferenco COP27 in po njej, zlasti v zvezi s svobodo izražanja in mirnega zbiranja; odločno podpira poziv strokovnjakov OZN sekretariatu Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, naj oblikuje merila za človekove pravice, izpolnjevanju katerih se bodo morale države, ki bodo v prihodnosti gostile konference pogodbenic, zavezati v okviru sporazuma o gostovanju;

15. pozdravlja, da se v Glasgowskem podnebnem paktu priznava, da imajo pri doseganju napredka v zvezi s cilji Pariškega sporazuma pomembno vlogo deležniki, ki niso pogodbenice, med drugim tudi civilna družba, domorodna ljudstva, lokalne skupnosti, mladi, otroci, lokalne in regionalne vlade ter drugi deležniki; se zaveda, da imajo mladi pomembno vlogo v boju proti podnebnim spremembam; zato poziva pogodbenice in deležnike, naj poskrbijo za resnično udeležbo in zastopanost mladih v večstranskih, nacionalnih in lokalnih postopkih odločanja; želi spomniti, da imajo pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov ključno vlogo mesta, in pozdravlja, da se vse več mest in regij po svetu zavezuje ciljem podnebne nevtralnosti, zlasti odobrava zavezo 100 evropskih mest, ki sodelujejo v misiji EU za podnebno nevtralna in pametna mesta, da bi do leta 2030 dosegla podnebno nevtralnost in postala inovativna vozlišča, ki bodo vsem mestom v EU in njeni soseščini omogočila, da bodo sledila njihovemu zgledu in postala podnebno nevtralna do leta 2050;

16. poudarja, da morajo v prizadevanjih za omejitev dviga povprečne globalne temperature na 1,5 °C resnično sodelovati vse pogodbenice, za to pa je treba obravnavati problematiko posebnih ali nasprotujočih si interesov; izraža zaskrbljenost zlasti, ker so nekateri veliki onesnaževalci svojo prisotnost na konferencah pogodbenic uporabili za spodkopavanje ciljev Pariškega sporazuma; je resno zaskrbljen, ker konvencija UNFCCC ni ukrepala, da bi v zvezi z vključevanjem deležnikov, ki niso pogodbenice, končno obravnavali vprašanje nasprotja interesov; poziva Komisijo in države članice, naj prevzamejo vodilno vlogo v tem procesu, da bi postopek odločanja v okviru UNFCCC zaščitile pred interesi, ki so v nasprotju s cilji Pariškega sporazuma;

17. pozdravlja, da je marakeško partnerstvo za globalne podnebne ukrepe postalo platforma, ki nedržavne akterje in podnacionalne vlade spodbuja k takojšnjemu sprejemanju podnebnih ukrepov, pozdravlja pa tudi sprejetje njegovega delovnega programa za leto 2022; priznava, da sta pobudi za razogljičenje in odpornost proti podnebnim spremembam Race to Zero in Race to Resilience ključni platformi za podporo upravljanju od spodaj navzgor ter olajšujeta poročanje in pregledovanje stanja na podnacionalni ravni;

Ambiciozna podnebna politika EU

18. pričakuje, da bodo zakonodajni sveženj „Pripravljeni za 55“ in politike na podlagi evropskega zelenega dogovora vodili v ukrepe za doseganje ciljev EU do leta 2030 ter EU in njene države članice usmerili na pot do podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050, ter opozarja na stališča Parlamenta v zvezi s tem; opozarja, da bi morala EU v skladu z evropskimi

podnebnimi pravili, Pariškim sporazumom in najzanesljivejšimi razpoložljivimi znanstvenimi dognanji okrepiti podnebne ukrepe tako za blaženje podnebnih sprememb – da bi globalno segrevanje glede na temperature iz predindustrijskega obdobja omejili na 1,5 °C – kot za prilagajanje nanje, da bi povečali odpornost; poziva EU, naj posodobi svoje nacionalno določene prispevke in naj do konference COP27 na podlagi najzanesljivejših razpoložljivih znanstvenih dognanj poveča svoj cilj glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov; poziva h kar največji ambicioznosti v svežnju „Pripravljeni na 55“, da bi vsem drugim pogodbenicam poslali jasno sporočilo, da je EU pripravljena prispevati k zapolnitvi vrzeli, ki je potrebna za omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C, in sicer na pravičen, socialno uravnotežen, pošten in stroškovno učinkovit način, ter da je pri tem pripravljena upoštevati vidike globalne pravičnosti in enakosti ter svojo zgodovinsko in sedanjo odgovornost za emisije, ki povzročajo podnebno krizo;

19. poudarja, da bo cilj EU glede skupnih emisij do leta 2030, določen v evropskih podnebnih pravilih in zakonodajnih predlogih „Pripravljeni na 55“, prispeval, da se bodo emisije v EU zmanjšale za še več kot je njen sedanji nacionalno določeni prispevek, tj. 55-odstotno zmanjšanje neto emisij; poleg tega poudarja, da bodo stališča Parlamenta o teh predlogih in ciljih iz načrta REPowerEU določeno raven ciljev EU še presegla, in poziva Svet, naj podpre stališča Parlamenta v zvezi s tem; poziva EU, naj v skladu z odločitvijo iz Glasgowskega podnebnega pakta, da ponovno preuči cilje za leto 2030, ustrezno posodobi svoje zaveze glede emisij;

20. poudarja, da sedanje geopolitične razmere kažejo, da je treba nemudoma odpraviti odvisnost od fosilnih goriv in pospešiti uvajanje obnovljivih virov energije, hkrati pa so te razmere priložnost za krepitev vodilne vloge EU pri tem;

21. ponavlja, da je treba podnebne cilje vključiti v vse politike EU in ukrepe, v katere se prenašajo, in poudarja, da člen 6 (4) evropskih podnebnih pravil Komisijo obvezuje, da za vsak osnutek ukrepov in zakonodajni predlog, tudi za vse proračunske predloge, oceni, ali so v skladu s podnebnimi cilji EU; poziva Komisijo, naj v celoti izvaja to določbo, in sicer na način, kot izvaja ocene učinka na vseh področjih politike EU; poudarja, da je treba pregledati tudi obstoječe politike Unije in njenih držav članic ter jih uskladiti z navedenimi ukrepi, in pričakuje, da bo pri tem sodeloval novoustanovljeni Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe; pozdravlja imenovanje 15 članov tega odbora; odbor poziva, naj oceni, ali je proračun EU za emisije toplogrednih plinov v skladu s ciljem omejitve globalnega segrevanja na manj kot 1,5 °C, in svojo oceno čim prej objavi, od Komisije pa pričakuje, da bo pri oblikovanju okvirnega proračuna Unije v zvezi z emisijami toplogrednih plinov in za podnebne cilje EU za obdobje po letu 2030 v celoti upoštevala priporočila odbora;

22. želi spomniti, da je ustavno sodišče države članice nedavno razsodilo, da varstvo podnebja ni odvisno od politične presoje, temveč ustavne določbe o varstvu okolja državi nalagajo ustavno dolžnost, da doseže podnebno nevtralnost;

23. poudarja, da državljani EU močno podpirajo krepitev podnebnih ukrepov, saj po zadnjih podatkih Eurobarometra skoraj vsak drugi Evropejec (49 %) meni, da so podnebne spremembe glavni globalni izziv, s katerim se bo v prihodnosti morala spoprijeti EU;

24. poudarja, da bi bilo treba vse podnebne politike izvajati v skladu z načelom pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost in v tesnem sodelovanju s civilno družbo ter socialnimi in gospodarskimi partnerji; zato meni, da je treba za pravično, vključujoče in socialno vzdržno doseganje podnebne nevtralnosti v vseh sektorjih družbe povečati preglednost ter okrepiti socialno partnerstvo in udeležbo civilne družbe na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU;

Prilagajanje ter izgube in škoda

25. pozdravlja, da so bile v Glasgowu dane nove finančne zaveze za Prilagoditveni sklad in Sklad za najmanj razvite države; ugotavlja pa, da je podpora za blaženje še vedno večja od podpore za prilagajanje, in odločno podpira poziv razvitim državam, naj v skladu z Glasgowskim podnebnim paktom do leta 2025 vsaj podvojijo skupna finančna sredstva za

prilagajanje glede na ravni iz leta 2019, da bi dosegli večjo uravnovešenost; obžaluje, da globalni cilj glede prilagajanja še vedno ni določen, čeprav je od sklenitve Pariškega sporazuma minilo že sedem let; pozdravlja delovni program konference v Šarm el Šejku o globalnem cilju glede prilagajanja, ki je bil sprejet in se je začel izvajati na konferenci COP26; poudarja, kako pomembno je financiranje prilagajanja na podlagi nepovratnih sredstev; poziva EU, naj poveča delež finančnih sredstev za prilagajanje, ki se v obdobju 2021–2027 vsako leto zagotavlja z instrumentom Globalna Evropa; poudarja, da si je treba bolj prizadevati, da bi cilj glede prilagajanja izrazili v obliki merljivih rezultatov, s tem pa bi morali med drugim omogočiti celostno razumevanje podnebnih tveganj in tveganj nesreč ter z njimi povezanih potreb in stroškov na več ravneh, poskrbeti za večjo razpoložljivost doslednih in primerljivih podatkov, določiti in olajšati zagotavljanje sredstev, tudi finančne in tehnološke pomoči, ter omogočiti njihovo večjo dostopnost, pa tudi razviti skupna kvantitativna in kvalitativna merila, metodologije in pristope za merjenje napredka v zvezi s tem ciljem skozi čas; v zvezi s tem opozarja na Sendajski okvir za zmanjšanje tveganja nesreč ter na njegov sistem spremljanja in poročanja;

26. opozarja, da so kratko-, srednje- in dolgoročni prilagoditveni ukrepi neizogibni za vse države, če želijo čim bolj zmanjšati negativne učinke podnebne krize in krize glede biotske raznovrstnosti ter doseči podnebno odpornost in trajnostni razvoj, ter ugotavlja, da so za posledice podnebnih sprememb posebno ranljive države v razvoju, predvsem najmanj razvite države in majhne otoške države v razvoju; poudarja, da lahko prilagoditveni ukrepi prinesejo številne koristi, kot je izboljšanje kmetijske produktivnosti, inovacij, zdravja in dobrobiti, prehranske varnosti, možnosti preživljanja in ohranjanja biotske raznovrstnosti, pa tudi zmanjšanje izgube in škode; poziva EU in države članice, naj okrepijo prilagoditvene ukrepe z obveznimi prilagoditvenimi načrti, ocenami podnebne ranljivosti in podnebnimi stresnimi testi na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter s podporo za lokalne pristope in sodelovanjem z lokalnimi organi in lokalno civilno družbo, da bi v celoti spoštovale cilj prilagajanja iz Pariškega sporazuma ter zagotovile, da prilagoditvene politike ustrezno ščitijo skupnosti in ekosisteme v EU pred posledicami podnebnih sprememb; poziva k nadaljnjemu napredku v zvezi z novo prilagoditveno strategijo EU in poudarja, kako pomembne so njene povezave s strategijo EU za biotsko raznovrstnost ter novim regulativnim okvirom glede prilagajanja, ki temelji na evropskih podnebnih pravilih; ponovno poziva k njihovemu hitremu izvajanju, vključno z njihovimi mednarodnimi deli;

27. poudarja, da so podnebne spremembe globalni problem, a že zdaj na regije vplivajo različno, in da imajo lokalni organi, ker so bližje prebivalstvu, ključno vlogo pri lajšanju prilagajanja podnebnim spremembam; poudarja, da bi bilo treba za učinkovite, ciljno usmerjene rešitve finančna sredstva bolje usmerjati na lokalno raven, in v zvezi s tem pozdravlja misijo EU o prilagajanju podnebnim spremembam, ki bo vsaj 150 evropskim regijam in skupnostim pomagala doseči podnebno odpornost do leta 2030; poziva k podpori regionalnega in decentraliziranega pristopa pri spopadanju s posledicami podnebnih sprememb in dostopu do podnebnega financiranja v državah v razvoju, da bi lokalnim organom, lokalnim organizacijam civilne družbe in okoljevarstvenikom omogočili večjo vlogo pri spopadanju s posledicami podnebnih sprememb in dosegli najranljivejše;

28. poudarja, da je v prilagoditveni strategiji EU, ki jo je Komisija sprejela 24. februarja 2021, izražen cilj Komisije glede povečanja virov in nadaljnje uporabe obsežnejšega financiranja prilagajanja ter da je treba posebej paziti na to, da bodo finančna sredstva dosegla najranljivejše skupnosti v državah v razvoju;

29. poudarja, da so sistemi zgodnjega opozarjanja ključni za učinkovito prilagajanje, a so na voljo manj kot polovici članic Svetovne meteorološke organizacije; podpira predlog Svetovne meteorološke organizacije, ki naj bi bil sprejet na konferenci COP27, naj bodo sistemi zgodnjega opozarjanja v naslednjih petih letih na voljo vsem; upa, da se bo omenjena pobuda začela hitro izvajati, da bi čim prej rešili čim več življenj;

30. poudarja, da zelena infrastruktura prispeva k prilagajanju podnebnim spremembam in zmanjšanju tveganja nesreč, in sicer z zaščito narave in ekosistemov, ohranjanjem in obnavljanjem naravnih habitatov in vrst, dobrim ekološkim stanjem ter upravljanjem voda in prehransko varnostjo; poudarja, da je razvoj zelene infrastrukture eden od najučinkovitejših prilagoditvenih ukrepov, ki se lahko izvajajo v mestih, saj blaži negativne vplive podnebnih sprememb in vse pogostejših skrajnih vremenskih pojavov, kot so vročinski valovi, gozdni požari, izredne padavine, poplave in suše, ter omogoča izravnavanje ekstremnih temperatur, s čimer se izboljša kakovost življenja vseh prebivalcev, ki živijo na mestnih območjih, vključno z njihovim duševnim in telesnim zdravjem;

31. poudarja uničujoče srednje- in dolgoročne okoljske, socialne in gospodarske učinke dezertifikacije, ki na nekaterih območjih povzroča upad prebivalstva, ter potrebo po skupnih pristopih, da bi ustrezno preprečili ta pojav in se mu prilagodili oziroma ga premagali; želi spomniti, da je gospodarjenje z vodnimi viri ključnega pomena za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, pa tudi za zaščito vodne in prehranske varnosti, varstvo biotske raznovrstnosti in podpiranje zdravja tal; zato poudarja, da je treba hitro in v celoti izvajati okvirno direktivo EU o vodah, da bi dosegli njene cilje in bolje upravljali evropske vodne vire; poudarja, da je treba ponovno uporabo vode in njeno učinkovito rabo s krožnimi procesi celovito obravnavati v vseh panogah gospodarstva in delih družbe, da bi izkoristili njeno vrednost in zagotovili vodno varnost v smislu količine in kakovosti; poudarja, da lahko digitalne rešitve prispevajo k prilagajanju na podnebne spremembe, saj omogočajo boljše predvidevanje pomanjkanja vode, poplav in onesnaženja vodnih virov, ter podpira uporabo teh orodij;

32. poudarja, da so podnebne spremembe in degradacija okolja pomembni dejavniki, ki povzročajo razseljevanje ljudi in povečujejo tveganja, ki vplivajo na varnost ljudi in socialno-politično stabilnost; poudarja, da lahko nezadostne blažitvene in prilagoditvene sposobnosti povzročijo oborožene konflikte, pomanjkanje hrane, naravne katastrofe in razseljevanje zaradi podnebnih sprememb; poziva Komisijo in države članice, naj priznajo potrebe in ranljivost ljudi, na katere vpliva razseljevanje zaradi podnebnih sprememb, ter poziva k okrepitvi razvojnega sodelovanja in humanitarnih politik EU ter njihovih finančnih instrumentov, da bi podprli prilagajanje podnebnim spremembam v državah v razvoju, okrepili odpornost, zmanjšali tveganje nesreč in se odzvali na humanitarne izredne razmere v času naraščajočih potreb;

33. ugotavlja, da člen 8 Pariškega sporazuma o izgubi in škodi določa, da bi morale pogodbenice sodelovati pri obravnavi izgube in škode, povezanih z negativnimi posledicami podnebnih sprememb; zato poudarja pomen globalnih podpornih dejavnosti na področjih, ki so še posebej podvržena učinkom podnebnih sprememb, kot so obalna območja in otoki ter območja, kjer so prilagoditvene sposobnosti omejene; poziva Komisijo in države članice, naj prevzamejo povezovalno vlogo med razvitimi državami, državami v razvoju in najmanj razvitimi državami ter stremijo k okrepitvi prizadevanj koalicije ambicioznih tako glede financiranja blažitve in prilagajanja kot glede izgube in škode; se zaveda, da so to ključni gradniki podnebne pravičnosti na svetovni ravni;

34. se želi zahvaliti IPCC in zelo ceni delo, ki ga je opravil v zvezi s svojim šestim ocenjevalnim poročilom; pozdravlja, da je bila v nedavnem poročilu delovne skupine II IPCC predstavljena zanesljiva ocena izgub in škode, in opozarja, da se v poročilu priznava, da je vidik izgub in škode vse pomembnejši tako v mednarodni podnebni politiki kot v znanosti o podnebju; poziva IPCC, naj na podlagi tega dela pripravi posebno poročilo, ki bo posebej obravnavalo izgube in škodo;

35. ponavlja, da morajo mednarodne institucije okrepiti svoje organizacije, sodelovanje in krizno upravljanje, da bi se bolje pripravile na podnebne spremembe na lokalni in globalni ravni, kar je naslednji korak na poti k institucionalnemu prilagajanju podnebnim spremembam;

Podnebna kriza in kriza glede biotske raznovrstnosti

36. poudarja, da je za uresničitev ciljev Pariškega sporazuma pomembno varovati, ohranjati in obnavljati naravo in ekosisteme; opozarja tudi na ključno vlogo, ki jo ima biotska raznovrstnost pri omogočanju ljudem, da se borijo proti svetovnemu segrevanju in prilagajajo nanj ter krepijo svojo stopnjo odpornosti; meni, da so sonaravne rešitve in

četrtek 20. oktobra 2022

ekosistemski pristopi ključna orodja, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, pa tudi k varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in gozdov ter zmanjševanju tveganja nesreč; poudarja, da lahko družba z obnovo degradiranih ekosistemov karseda hitro ter z učinkovitim in pravičnim ohranjanjem od 30 do 50 % zemeljskih, sladkovodnih in oceanskih habitatov izkoristi sposobnost narave, da absorbira in shranjuje ogljik, hkrati pa zaščiti in okrepi človekove pravice in pravice domorodnih ljudstev; poudarja, da je treba pospešiti napredek v smeri trajnostnega razvoja in da sta za to bistvenega pomena ustrezno financiranje in politična podpora;

37. poudarja ključne in medsebojno prepletene vloge, ki jih imajo gozdovi, biotska raznovrstnost in trajnostna raba zemljišč pri omogočanju izpolnjevanja ciljev trajnostnega razvoja na svetovni ravni; zato poudarja, da je treba nemudoma zaustaviti in preobrniti krčenje gozdov in degradacijo zemljišč, da bi prispevali k zmanjšanju letnih neto emisij toplogrednih plinov;

38. poudarja, da so se vlade 141 držav, ki obsegajo več kot 3,6 milijarde hektarov gozdov, zavezale, da bodo do leta 2030 zaustavile in obrnile trend krčenja gozdov;

39. opozarja, da strogo ohranjanje in obnova visokoogljičnih ekosistemov omogočata odzivanje s takojšnjim učinkom ter zagotavljata vrsto koristi za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje; priznava ključno vlogo gozdov pri varstvu podnebja in biotske raznovrstnosti; poudarja, da lahko gozdovi prispevajo k prizadevanjem za ublažitev negativnih učinkov podnebnih sprememb in prilagajanje nanje;

40. poudarja, da morajo biti sektorske politike in podnebna politika v sektorju rabe zemljišč, pa tudi politike, povezane s pomembnimi dejavnostmi primarne proizvodnje v kmetijstvu in gozdarstvu, ustrezno usklajene z naravnimi prilagoditvenimi sposobnostmi naravnih in polnaravnih ekosistemov ter čim bolj izboljšati prilagoditvene sposobnosti predvsem kulturni pokrajin; opozarja na nedavno sodbo v primeru, ko so gozdarji tožili državo zaradi nacionalne gozdarske politike, ki jim je v praksi onemogočila krepitev odpornosti upravljanih gozdov, med drugim z odvračanjem od naravne obnove ([20]);

41. opozarja, da so glede na peto ocenjevalno poročilo Medvladnega foruma o podnebnih spremembah avtohtone, lokalne in tradicionalne oblike znanja pomemben vir za trajnostno upravljanje naravnih virov, ohranjanje biotske raznovrstnosti in prilagajanje podnebnim spremembam; poudarja, da je treba okrepiti njihove pravice skupnosti do zemljišč in virov, da bi ublažili podnebne spremembe, kot je določeno v Deklaraciji Združenih narodov o pravicah domorodnih ljudstev in konvenciji Mednarodne organizacije dela št. 169, ter spoštovati načelo svobodnega, predhodnega in informiranega soglasja;

42. poudarja, da je treba na poslovnem področju zaščititi zagovornike zemljiških pravic in okolja, in sicer z zagotavljanjem učinkovite in trdne regulativne zaščite okolja, delavskih pravic, zemljiških pravic ter pravic, možnosti preživljanja in kulture domorodnih ljudstev, vključno z načelom prostovoljnega in informiranega soglasja po predhodnem obveščanju; v zvezi s tem pozdravlja pobudi EU o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in predlagano uredbo o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov; poziva pogodbenice, naj zagotovijo, da bodo zaveze glede izvajanja Pariškega sporazuma, sprejete na konferenci COP27, skladne z obstoječimi mednarodnimi obveznostmi glede človekovih pravic in standardi, ki se uporabljajo za poslovne dejavnosti;

43. želi spomniti, da so podnebne spremembe eden od glavnih vzrokov za izgubo biotske raznovrstnosti in degradacijo zemljišč; poudarja, da naj bi negativni učinki podnebnih sprememb na naravo in biotsko raznovrstnost, ekosisteme, oceane, zdravje in prehransko varnost v prihodnjih desetletjih postali kritični; poudarja, da je potreben trdnejši in ambicioznejši mednarodni okvir, da se zaščiti biotska raznovrstnost na globalni ravni, ustavi njeno upadanje in da se čim bolj obnovi; v zvezi s tem priznava pomen konference o biotski raznovrstnosti, ki bo decembra 2022 v Montrealu v Kanadi; poziva IPCC in IPBES, naj še naprej medsebojno sodelujeta in to sodelovanje okrepita, da bi oblikovalcem politik zagotavljala

([20]) https://www.klimazaloba.cz/wp-content/uploads/2021/04/Klimaticka%CC%81-z%CC%8Caloba.pdf

najnovejša znanstvena dognanja o podnebni krizi in krizi glede biotske raznovrstnosti ter o načinih za njuno obravnavo; poziva tudi UNFCCC, naj si v partnerstvu s Konvencijo OZN o biološki raznovrstnosti (UNCBD) in Programom OZN za razvoj (UNDP) prizadeva za vzpostavitev celovitega okvira za podnebno nevtralnost in odpornost, zaščito biotske raznovrstnosti in trajnostni razvoj;

44. poziva pogodbenice, naj k obravnavi biotske raznovrstnosti v okviru nacionalnih, regionalnih in lokalnih politik ter pri načrtovanju odločitev pristopijo celostno v skladu z Glasgowskim podnebnim paktom; v zvezi s tem poziva UNFCCC, naj si v partnerstvu s Konvencijo o biološki raznovrstnosti in Programom Združenih narodov za razvoj prizadeva za vzpostavitev celovitega okvira za podnebno nevtralnost in odpornost, zaščito biotske raznovrstnosti in trajnostni razvoj; pozdravlja Edinburško deklaracijo o svetovnem okviru za biotsko raznovrstnost po letu 2020, ki je primer vključujočega vsevladnega pristopa;

45. poziva pogodbenice, naj nadaljujejo prizadevanja v zvezi z dialogom o oceanih in podnebnih spremembah (*Ocean and Climate Change Dialogue*), pri čemer naj določijo konkretne cilje glede ukrepov in obravnavajo najpomembnejša in najnujnejša vprašanja v zvezi s povezanostjo oceanov in podnebja ter spodbujajo države, zlasti obalne, naj med drugim v svoje posodobljene nacionalno določene prispevke, nacionalne načrte prilagajanja, dolgoročne strategije in preglede globalnega stanja vključijo ustrezne zaveze;

Trajnostno podnebno financiranje

46. ugotavlja, da največji delež pri javnem financiranju ukrepov proti podnebnim spremembam prispevajo EU in njene države članice; se zaveda, kako pomembno je podnebno financiranje za uspešne podnebne ukrepe, zlasti ker so nacionalno določeni prispevki številnih držav v razvoju pogojeni in odvisni od zadostne finančne podpore; zato pozdravlja, da bo do leta 2025 določen nov skupni količinsko opredeljen cilj glede podnebnega financiranja, ki bi moral krepko presegati letni cilj 100 milijard USD iz leta 2020 in upoštevati potrebe in prednostne naloge držav v razvoju, povezane z dodatnim in ustreznim podnebnim financiranjem; meni, da bi bilo treba v okviru skupnega količinsko opredeljenega cilja glede podnebnega financiranja preučiti samostojne cilje glede blažitve, prilagajanja, izgube in škode; poudarja, da bi bilo treba v zvezi s prihodnjimi cilji glede podnebnega financiranja pri določanju prispevkov pogodbenic upoštevati potrebe držav v razvoju, pa tudi načelo enakosti iz Pariškega sporazuma; v zvezi s tem poudarja, da je treba jasno dati prednost podnebnemu financiranju, s čimer se zagotovi, da podnebno financiranje ne bo prispevalo k nevzdržni ravni dolga v državah v razvoju; ponovno poziva k vzpostavitvi namenskega mehanizma javnih financ EU, ki bo zagotavljal dodaten in ustrezen prispevek k pravičnemu deležu EU pri izpolnjevanju mednarodnih ciljev za financiranje podnebnih ukrepov; želi spomniti na svoje stališče z dne 22. junija 2022 glede mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM) ([21]), v skladu s katerim bi morala Unija financirati prizadevanja najmanj razvitih držav za razogljičenje njihove proizvodne industrije z letnim zneskom, ki bi ustrezal vsaj ravni prihodkov, ustvarjenih s prodajo kuponov CBAM;

47. poudarja, da je treba začeti uresničevati globalni cilj glede prilagajanja in mobilizirati obsežna nova sredstva za prilagajanje v državah v razvoju; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da stroški in potrebe prilagajanja naraščajo in so pet- do desetkrat večji od sedanjih mednarodnih javnih finančnih tokov za prilagajanje, kar vodi v vse večjo vrzel v financiranju prilagajanja; se zaveda težav, ki so neizogibne pri usmerjanju zasebnega financiranja v prilagajanje; poudarja, da sedanji globalni finančni tokovi ne zadostujejo za uvajanje potrebnih prilagoditvenih ukrepov, zlasti v državah v razvoju, tudi zato, ker je znatni delež financiranja za prilagajanje v obliki posojil; ugotavlja, da je bila leta 2020 polovica celotnega podnebnega financiranja EU dodeljena v obliki nepovratnih sredstev, ter poziva EU in vse države članice, naj povečajo financiranje, ki temelji na nepovratnih sredstvih, zlasti za prilagajanje, pri čemer naj bodo do njega upravičene predvsem najmanj razvite države ter male otoške države v razvoju; poziva EU in njene države članice, naj se zavežejo precejšnjemu povečanju sredstev za prilagajanje in na konferenci COP27 predstavijo jasen načrt za uresničitev cilja o podvojitvi teh sredstev do leta 2025 v primerjavi z ravnmi iz leta 2019, ki je določen v Glasgowskem podnebnem paktu;

([21]) Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0248.

četrtek 20. oktobra 2022

48. priznava, da je potreben napredek pri vprašanju financiranja za sanacijo izgube in škode; poziva pogodbenice, naj se dogovorijo o novih in dodatnih sredstvih javnega financiranja za obravnavanje izgube in škode, ki sta povezani z negativnimi učinki podnebnih sprememb, pri tem pa dajo prednost nepovratnim sredstvom; se zaveda težav, ki so neizogibne pri usmerjanju zasebnega financiranja v izgubo in škodo; poziva EU, naj konstruktivno sodeluje pred konferenco COP27, tudi tako, da preuči potencialne oblike tovrstnega instrumenta, pri tem pa upošteva obstoječe institucionalne ureditve v predlogih držav v razvoju za vzpostavitev instrumenta za financiranje izgube in škode na konferenci COP27; poziva, naj se izguba in škoda uvrstita kot stalna točka na dnevni red prihodnjih konferenc, da se ustvari prostor za pogajanja o spremljanju teh vprašanj in napredku v zvezi z njimi, ter naj se v mrežo iz Santiaga naredi v celoti operativno, da bi učinkovito spodbudili tehnično pomoč za ustrezno odpravljanje izgube in škode;

49. želi spomniti, da morajo vse pogodbenice – javne in zasebne ter domače in mednarodne – finančne tokove uskladiti s ciljem Pariškega sporazuma glede omejitve globalnega segrevanja na 1,5 °C; opozarja, da je nujno treba odpraviti subvencije za fosilna goriva in druge okolju škodljive subvencije v EU in po svetu; poudarja zavezo iz Glasgowskega podnebnega pakta o pospešitvi prizadevanj za postopno odpravo neomejene uporabe premoga in neučinkovitih subvencij za fosilna goriva; je zaskrbljen, ker ni opredelitve, kaj je „neučinkovita subvencija za fosilna goriva“, kar resno ogroža verodostojnost teh zavez; ugotavlja, da subvencije za fosilna goriva v EU še vedno znašajo približno 55–58 milijard EUR na leto; želi spomniti Komisijo in države članice, da so se v okviru 8. okoljskega akcijskega programa obvezale, da bodo določile rok za postopno odpravo subvencij za fosilna goriva v skladu s ciljem omejevanja globalnega segrevanja na 1,5 °C ter vzpostavile zavezujoč okvir Unije za spremljanje napredka držav članic pri postopnem opuščanju subvencij za fosilna goriva in poročanje o njem na podlagi dogovorjene metodologije; poziva Komisijo in vse države članice, naj čim prej in najpozneje do leta 2025 sprejmejo konkretne politike, časovne okvire in ukrepe za postopno opuščanje neposrednih in posrednih subvencij za fosilna goriva; spodbuja druge pogodbenice, naj sprejmejo podobne ukrepe in si prizadevajo za oblikovanje pogodbe o neširjenju fosilnih goriv; pozdravlja zavezo skupine G7, da bo do leta 2022 prenehala financirati razvoj fosilnih goriv v tujini, hkrati pa poudarja, da bi se morala ta zaveza uporabljati tudi na nacionalni ravni; poudarja, da je treba zagotoviti, da se prek okvira EU za oblikovanje cen ogljika ne bo spodbujalo industrijsko onesnaževanje; poudarja vlogo sklada za inovacije;

50. meni, da je bistveno, da večje finančne institucije hitro uvedejo in razvijejo zeleno financiranje, da bi uspešno razogljičili svetovno gospodarstvo; želi spomniti, da ima Evropska investicijska banka (EIB) vlogo podnebne banke EU ter da je nedavno sprejela časovni načrt za podnebno banko in posodobila posojilno politiko na področju energije ter da je Evropski investicijski sklad okrepil svoja prizadevanja za vodilno vlogo pri podnebnih naložbah; pozdravlja zavezo Evropske centralne banke, da bo v svoj okvir denarne politike vključila vidik podnebnih sprememb; odločno poziva multilateralne razvojne banke, vključno z EIB, in institucije za financiranje razvoja, ki finančno podporo običajno zagotavljajo v obliki instrumentov na podlagi zadolževanja, naj uvedejo načela odgovornega najemanja in dajanja posojil, uskladijo svoje portfelje s Pariškim sporazumom ter zbirajo in uporabljajo visokokakovostne podatke o podnebnem tveganju, ranljivosti za podnebne spremembe in njihovih učinkih, da bi spodbujale naložbe, skladne s ciljem omejitve globalnega segrevanja na 1,5 °C; se zaveda, kako pomembni sta vzpostavitev glasgowskega finančnega zavezništva za podnebno nevtralnost in njegova zaveza glede zagotavljanja pomoči gospodarstvom v vzponu pri prehodu na podnebno nevtralnost; v zvezi s tem pozdravlja dogovor EU o poročanju podjetij o trajnostnosti, ki je ključen za krepitev finančne podpore;

51. podpira delo koalicije finančnih ministrov za podnebno ukrepanje in spodbuja vse vlade, naj sprejmejo zaveze te koalicije v zvezi z uskladitvijo vseh politik in prakse na področju dela finančnih ministrstev s cilji Pariškega sporazuma in naj uvedejo učinkovito oblikovanje cen ogljika, kot določajo helsinška načela;

52. pozdravlja prizadevanja Odbora za mednarodne standarde trajnostnosti, da bi razvili osnovne svetovne standarde glede razkritij o trajnostnosti na kapitalskih trgih, da se poveča delež kapitala, usmerjen v čiste tehnologije in podnebne naložbe;

Prizadevanja v vseh sektorjih

53. želi spomniti, da evropska podnebna pravila vključujejo zavezo o olajšanju sektorskih dialogov in partnerstev na področju podnebja z vključujočim in reprezentativnim združevanjem ključnih deležnikov, da bi sektorje spodbudili k pripravi okvirnih prostovoljnih časovnih načrtov in načrtovanju doseganja cilja Unije glede podnebne nevtralnosti do leta 2050; poudarja, da bi lahko ti časovni načrti sektorjem precej pomagali pri načrtovanju potrebnih naložb za prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo in bi lahko tudi izboljšali sodelovanje med sektorji pri iskanju podnebno nevtralnih rešitev;

54. poziva vse pogodbenice, naj nujno sprejmejo ukrepe za zmanjšanje emisij metana; pozdravlja svetovno zavezo za metan, ki so jo EU, ZDA in številne druge države podpisale na konferenci COP26, katere cilj je do leta 2030 zmanjšati vse emisije metana, ki so posledica človekove dejavnosti, za 30 % v primerjavi z ravnmi iz leta 2020, kar je prvi korak k 45-odstotnem zmanjšanju, ki ga priporoča UNEP ([22]); poziva vse podpisnice, naj do leta 2030 zagotovijo vsaj 30-odstotno zmanjšanje emisij metana na svojem ozemlju in sprejmejo nacionalne ukrepe za dosego tega cilja; se zaveda, da približno 60 % svetovnih emisij metana oddajajo viri, kot so kmetijstvo, odlagališča odpadkov, obrati za obdelavo odpadne vode ter proizvodnja in prenos fosilnih goriv po cevovodih; opozarja, da je metan močan toplogredni plin, ki ima v stoletnem obdobju 28-krat večji vpliv na podnebje od CO_2, v dvajsetletnem obdobju pa je ta vpliv 80-krat večji; v zvezi s tem poudarja, da so strožji ukrepi za zmanjšanje emisij metana med najbolj stroškovno učinkovitimi načini za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov; se zaveda, da so že na voljo številne tehnologije in postopki za zmanjšanje emisij metana na stroškovno učinkovit način, njihovi stroški pa so nizki ali celo negativni; se zaveda, da so emisije metana v kmetijstvu odvisne predvsem od vse večjega števila glav živine in da emisije iz živinoreje, povezane z gnojem in črevesno fermentacijo, predstavljajo približno 32 % antropogenih emisij metana; je v zvezi s tem seznanjen s predlogom za zmanjšanje emisij metana v energetskem sektorju, ki ga je Komisija predstavila decembra 2021; poziva k sprejetju dodatnih zavezujočih zakonodajnih ukrepov za zmanjšanje emisij v drugih sektorjih ter k zavezujočim ciljem Unije za zmanjšanje emisij metana ter k vključitvi metana na seznam onesnaževal, ki jih ureja direktiva o nacionalnih zavezah za zmanjšanje emisij; ponovno poziva, naj se v EU obravnava vprašanje gostote živine, da bi zagotovili ambiciozno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v tem sektorju; ponavlja svoje stališče, da je treba vzorce porabe preusmeriti k bolj zdravi hrani, prehrani in življenjskem slogu, vključno z večjo porabo trajnostno in regionalno pridelanih rastlinskih proizvodov, ter da je treba obravnavati prekomerno porabo mesa in močno predelanih proizvodov;

55. meni, da trajnostni kmetijski proizvodni modeli zahtevajo določitev svetovnih standardov, pri čemer je treba uporabiti medsektorski in večdisciplinarni pristop „eno zdravje“ ([23]), da bi zagotovili prehod na trajnostne prehranske sisteme in izpolnili zaveze iz Pariškega sporazuma in Glasgowskega podnebnega pakta;

56. se zaveda, da se bo zaradi podnebnih sprememb povečala odpornost proti antibiotikom, zato poziva pogodbenice, naj sklenejo svetovni dogovor za zmanjšanje uporabe antimikrobikov in boj proti tveganju odpornosti;

57. poudarja, da je prometni sektor edini, v katerem so se emisije na ravni EU od leta 1990 povečale, in da to ni skladno s cilji EU, ki zahtevajo obsežnejše in hitrejše zmanjšanje emisij v vseh sektorjih družbe, tudi v letalstvu in pomorstvu; meni, da bi bilo treba, če želimo zagotoviti skladnost nacionalno določenih prispevkov z zavezami vsega gospodarstva, kakor zahteva Pariški sporazum, pogodbenice močno spodbujati, naj v svoje nacionalno določene prispevke za zmanjšanje emisij v teh sektorjih vključijo tudi emisije iz mednarodnega pomorskega in letalskega prometa ter naj se na mednarodni, regionalni in nacionalni ravni dogovorijo o ukrepih za zmanjšanje emisij v teh sektorjih, med drugim tudi vplivov letalstva, ki niso povezani s CO_2, in jih začnejo izvajati; poleg tega opozarja, da morajo biti po navedbah Mednarodne agencije za energijo do leta 2035 vsi novi osebni avtomobili, dani na svetovni trg, brez emisij, da bi do leta 2050 dosegli ničelno stopnjo neto emisij;

58. poudarja, da je treba emisije v pomorskem prometu in letalstvu vključiti v sistem EU za trgovanje z emisijami, ki bi lahko tudi služil kot vzor drugim državam in spodbujal višje svetovne ambicije na mednarodni ravni, tudi v Mednarodni pomorski organizaciji in Mednarodni organizaciji civilnega letalstva; je zaskrbljen zaradi počasnega napredka Mednarodne

([22]) *Global Methane Assessment* (Globalna ocena metana), UNEP, 2021.
([23]) https://www.who.int/health-topics/one-health#tab=tab_1.

pomorske organizacije in Mednarodne organizacije civilnega letalstva pri zmanjševanju emisij v mednarodnem ladijskem prometu in letalstvu; poziva Komisijo in države članice, naj si po najboljših močeh prizadevajo za okrepitev sheme za poravnavo in zmanjševanje emisij ogljika za mednarodno letalstvo (CORSIA), pri tem pa zaščitijo zakonodajno avtonomijo EU pri izvajanju direktive o sistemu trgovanja z emisijami; pozdravlja sedanja prizadevanja Mednarodne pomorske organizacije, da bi posodobila svojo strategijo glede toplogrednih plinov in cilj zmanjšanja emisij ter sprejela konkretne ukrepe; kljub temu poziva Mednarodno pomorsko organizacijo, naj hitro sprejme kratko- in srednjeročne cilje in ukrepe, skladne s ciljem Pariškega sporazuma;

59. opozarja, da uporaba zasebnih reaktivnih letal močno vpliva na podnebje, saj lahko eno samo zasebno letalo v eni uri izpusti dve metrični toni CO_2 ([24]); poudarja, kako pomembno je, da voditelji dajejo zgled, in zato obžaluje, da so nekateri svetovni voditelji in delegati na konferenco COP26 odpotovali z zasebnim reaktivnim letalom; odločno poziva vse udeležence konference COP27, naj si za pot izberejo način prevoza, ki najmanj škoduje okolju; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se je uporaba zasebnih reaktivnih letal v Evropi po ocenah povečala za 30 % v primerjavi z ravnmi pred pandemijo ([25]), zato poziva države članice, naj nemudoma sprejmejo ukrepe za omejitev uporabe zasebnih letal na svojem ozemlju;

60. pozdravlja, da je bilo na konferenci COP26 vzpostavljeno zavezništvo za preseganje nafte in plina („Beyond Oil and Gas Alliance“ – BOGA), in poudarja, da je nujno izpolniti njegov cilj o omejitvi dobave fosilnih goriv in določitvi roka za zaustavitev proizvodnje nafte in plina; opozarja, da fosilna goriva najbolj prispevajo k podnebnim spremembam, saj povzročajo več kot 75 % vseh toplogrednih plinov, in da bi sedanji načrti privedli do proizvodnje približno 240 % več premoga, 57 % več nafte in 71 % več plina, kot bi bilo v skladu s ciljem omejitve globalnega segrevanja na 1,5 °C; podpira socialno pravičen in pošten prehod na svetovni ravni, s katerim bi proizvodnjo nafte in plina uskladili s cilji Pariškega sporazuma; poziva vse države članice in druge pogodbenice Pariškega sporazuma, naj se pridružijo tej pobudi;

61. izraža zaskrbljenost, ker vlagatelji na področju fosilnih goriv na podlagi sporazumov o naložbah vlade tožijo pred naložbenimi sodišči zaradi izvajanja podnebnih politik, postopnega opuščanja fosilnih goriv ali pravičnega prehoda; poziva, naj se dvostranski in večstranski sporazumi o naložbah uskladijo z mednarodno dogovorjenimi podnebnimi cilji, tako da se iz njih izključi zaščita naložb na področju fosilnih goriv;

62. opominja, da bi lahko glede na šesto ocenjevalno poročilo IPCC z uporabo možnosti za blažitev, ki stanejo največ 100 USD na tono CO_2, do leta 2030 svetovne emisije toplogrednih plinov vsaj prepolovili v primerjavi z ravnjo iz leta 2019; zato poudarja, da lahko določitev dejanske cene ogljika v okviru širše kombinacije politik prispeva k znatnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in spodbujanju inovacij v zvezi s čistimi tehnologijami; spodbuja EU, naj prevzame vodilno vlogo pri spodbujanju oblikovanja cen ogljika v kombinaciji z učinkovito in socialno vključujočo uporabo prihodkov, da bi spodbudili hitrejši in pravičnejši prehod; prav tako jo spodbuja, naj preuči povezave in druge oblike sodelovanja z obstoječimi mehanizmi trgovanja z ogljikom v tretjih državah in regijah, da bi pospešili stroškovno učinkovito in socialno pravično zmanjšanje emisij po svetu ter hkrati zmanjšali tveganje selitve virov CO_2, kar bi moralo pripomoči k enakim konkurenčnim pogojem na svetovni ravni; poziva Komisijo, naj uvede varovala, da bodo morebitne povezave s sistemom EU za trgovanje z emisijami še naprej dodatno in trajno prispevale k blaženju podnebnih sprememb in ne bodo škodovale zavezam EU glede domačih emisij toplogrednih plinov;

63. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z velikimi onesnaževalci s CO_2 ustanovi mednarodni podnebni klub, odprt za vse države, ki so zavezane prevzemanju vodilne vloge pri določanju visokih podnebnih ciljev in učinkovitem oblikovanju cen ogljika ter imajo skupne cilje glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in doseganja podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050;

([24]) Organizacija Transport & Environment, Private jets: can the super rich supercharge zero emission aviation? (Zasebna letala: ali lahko zelo bogati letijo brez emisij?), april 2021.

([25]) *Idem*.

Podnebne spremembe in spol

64. opozarja, da podnebne spremembe na ljudi različno vplivajo, odvisno od dejavnikov, kot so spol, starost, invalidnost, etnična pripadnost in revščina; meni, da je treba preobrazbo v trajnostno družbo izvesti na vključujoč, pravičen in enakopraven način in da je enakost spolov ključna za to preobrazbo; zato pozdravlja, da je bil na konferenci COP26 sprejet sklep, ki ga je priporočilo pomožno telo za izvajanje na področju enakosti spolov in podnebnih sprememb, ki bo omogočil boljše vključevanje načela enakosti spolov v nacionalno določene prispevke, in da bi moralo podnebno financiranje upoštevati vidik spola; obžaluje pa, da približno polovica pogodbenic še ni imenovala nacionalne kontaktne točke za enakost spolov in podnebne spremembe, ki bi bila odgovorna za podnebna pogajanja ter izvajanje in spremljanje podnebnih ukrepov, niti ji ni dodelila sredstev;

65. izpostavlja okrepljeni delovni program iz Lime o enakosti spolov konvencije UNFCCC in njegov akcijski načrt za enakost spolov, v katerem je priznano, da je treba še naprej spodbujati enakost spolov, ki je presečna prednostna naloga na področju podnebnih sprememb; ponovno poziva Komisijo, naj pripravi konkreten akcijski načrt za izpolnitev zavez novega akcijskega načrta za enakost spolov ter naj imenuje stalno kontaktno točko EU za enakost spolov in podnebne spremembe z zadostnimi proračunskimi sredstvi za izvajanje in spremljanje podnebnih ukrepov, ki upoštevajo enakost spolov, v EU in po svetu ([26]); poziva EU, naj vidik spola vključi v vse podnebne in okoljske politike; ponovno poziva EU in njene države članice, naj zagotovijo nacionalne podnebne načrte, ki bodo pravični z vidika spola, in ustrezno vključijo vse spole v njihovo zasnovo in izvajanje ter povečajo vlogo žensk in ženskih organizacij pri upravljanju in odločanju ter njihov dostop do financiranja in programov, ki podpirajo vlogo žensk pri podnebnem upravljanju;

66. poudarja, da naj bi razvite države v skladu s Pariškim sporazumom poročale o tem, v kolikšni meri se upošteva vidik spola pri financiranju in ali se pri dodeljenem financiranju upoštevajo vprašanja, povezana s spolom; izraža zaskrbljenost, ker je merjenje enakosti spolov pri projektih še vedno očitno nezadostno, in poziva EU, naj okrepi prizadevanja v zvezi s tem; priporoča, da se uporabijo analize glede na spol, s katerimi se ugotavljajo različne potrebe in interesi v družbi ter različne ravni dostopa do finančnih mehanizmov v posameznih družbah; ponovno poziva Komisijo, naj pripravi konkreten akcijski načrt za izpolnitev zavez novega akcijskega načrta za enakost spolov, dogovorjen na konferenci COP25, ki bo imel zadostna proračunska sredstva za izvajanje in spremljanje podnebnih ukrepov, ki upoštevajo enakost spolov, v EU in po svetu; meni, da bi to lahko bil zgled za druge pogodbenice, da sprejmejo podobne ukrepe;

Industrija, mala in srednja podjetja in konkurenčnost

67. meni, da je konferenca COP27 zelo pomemben mejnik od podpisa Pariškega sporazuma leta 2015, saj je Unija začela izvajati sveženj „Pripravljeni na 55“, sveženj REPowerEU in druge ukrepe, da bi zmanjšala svoje emisije toplogrednih plinov in najpozneje do leta 2050 dosegla podnebno nevtralnost, pa tudi preoblikovala svoj energetski sistem; meni, da bi se morali gospodarska blaginja, socialna kohezija, ustvarjanje delovnih mest, trajnostni industrijski razvoj in podnebna politika vzajemno krepiti; poudarja, da bi moral biti boj proti podnebnim spremembam usmerjen v zmanjšanje energijske revščine, povečanje odpornosti in konkurenčnosti ter ustvarjanje priložnosti za industrijo EU ter mala in srednja podjetja, ki jih je mogoče izkoristiti, če se zakonodajalci zavežejo pravočasnemu, prilagojenemu, solidarnemu in ustreznemu političnemu odzivu; meni, da je izjemno pomembno, da Unija prevzame vodilno vlogo kot prva na trgu in daje zgled, hkrati pa zaščiti notranji trg pred nelojalno konkurenco iz tretjih držav in zagotovi enake konkurenčne pogoje za evropsko industrijo po vsem svetu;

68. poudarja, da bi morala Unija storiti vse, kar je v njeni moči, da bi pri prehodu na gospodarstvo z ničelno stopnjo neto emisij toplogrednih plinov ohranila vodilni položaj svojih industrijskih panog ter malih in srednjih podjetij in svetovno konkurenčnost; poudarja, da bi bilo treba uporabiti razpoložljiva in inovativna politična orodja, da bi ohranili in razširili področja, na katerih ima EU vodilno vlogo; poudarja, da je treba evropsko industrijo še bolj razogljičiti in da mora Unija še naprej podpirati ta prizadevanja, zlasti tiste sorazmerne rešitve, ki bi jih lahko uporabila mala in srednja podjetja; pozdravlja

([26]) Resolucija Evropskega parlamenta z dne 21. januarja 2021 o strategiji EU za enakost spolov (UL C 456, 10.11.2021, str. 208).

sprejete pobude za vrednostne verige, ki so strateškega pomena; priznava, da bo zgodnje sprejetje strategij za boj proti podnebnim spremembam pozitivno vplivalo na evropsko industrijo, tudi na mala in srednja podjetja, pa tudi to, da je Unija zgled pri doseganju podnebne nevtralnosti, ki utira pot manj razvitim ali manj ambicioznim državam in bi lahko industrijskim panogam ter malim in srednjim podjetjem v EU zagotavljala zelo koristno konkurenčno prednost; poudarja, da je treba vzpostaviti izvršljive večstranske in dvostranske sporazume med EU in njenimi partnericami, da bi z njimi tudi zunaj Unije uveljavili njene okoljske standarde ter zagotovili enake konkurenčne pogoje v trgovini in naložbah; poudarja, da je treba preprečiti selitev proizvodnje in naložb evropske industrije ter malih in srednjih podjetij zaradi manj ambicioznih podnebnih ukrepov zunaj Unije, in zato spodbuja mednarodne partnerice, naj uskladijo prizadevanja za boj proti podnebnim spremembam; po drugi strani meni, da bi proizvodnja in naložbe v Evropi okrepile industrijsko vrednostno verigo in strateško avtonomijo EU v nestabilnem globalnem okolju;

69. priznava bistveno vlogo malih in srednjih podjetij, zlasti mikropodjetij in zagonskih podjetij, pri spodbujanju in zagotavljanju zaposlovanja in rasti ter vodenju digitalnega in zelenega prehoda; opozarja, da so mala in srednja podjetja bistven del evropske gospodarske in družbene strukture ter da jih morajo zakonodajalci pri tem prehodu podpirati in spodbujati, zlasti z zagotavljanjem dostopa do finančnih sredstev za trajnostne tehnologije, storitve in procese ter s poenostavitvijo upravnih postopkov; je zaskrbljen, ker se priložnosti in šibkosti malih in srednjih podjetij ne upoštevajo dovolj v vseh politikah EU v zvezi z enotnim trgom, vključno s prizadevanji za spodbujanje digitalizacije in zelenega prehoda;

70. pozdravlja zavezanost, prizadevanja in napredek evropskih državljanov, skupnosti, občin, mest, regij, industrij in institucij pri izpolnjevanju obveznosti iz Pariškega sporazuma;

71. pozdravlja dejstvo, da je več trgovinskih partnerjev EU uvedlo trgovanje z ogljikom ali druge mehanizme za oblikovanje cen ogljika, in poziva Komisijo, naj spodbuja te in podobne politike po vsem svetu; se veseli hitrega dogovora s Svetom o predlogu za socialno pravičen mehanizem EU za ogljično prilagoditev na mejah, ki bo vključeval učinkovit mehanizem za selitev virov CO_2 in ki bo spodbujal svetovno ceno ogljika, kar bo prispevalo k zmanjšanju svetovnih emisij ogljika in doseganju ciljev Pariškega sporazuma;

72. meni, da mora prehod na trajnostno gospodarstvo potekati vzporedno z ohranjanjem evropske konkurenčnosti in ustvarjanjem delovnih mest, saj je za uspeh evropskega zelenega dogovora bistveno, da enotni trg ostane stroškovno učinkovit, ko se prilagaja novemu regulativnemu okolju;

73. poudarja, da je treba spodbujati konkurenčne trge za surovine in redke kovine, ki so bistvene za zeleni prehod, saj so svetovni viri surovin v lasti zelo majhnega števila držav; poudarja, da bo odvisnost od majhnega števila dobaviteljev izničila učinek nekaterih trenutnih ukrepov, kot sta načrt REPowerEU in požrtvovalnost državljanov Unije;

74. poudarja potrebo po programih preusposabljanja, da bi zadovoljili vse večje povpraševanje po delovni sili na področju energijske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in zelenih tehnologij; poziva vse države članice, naj sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da bo sedanja in prihodnja evropska delovna sila pridobila vsa potrebna znanja in spretnosti, potrebne za upravljanje, in izvajanje zelenega prehoda ter inovacije na tem področju;

Energetska politika

75. pozdravlja vse pobude za zmanjšanje odvisnosti EU od fosilnih goriv, tudi zato, da bi zmanjšali in na koncu odpravili odvisnost od vseh ruskih fosilnih goriv in z njimi povezanih proizvodov, saj Rusija svoje naravne vire uporablja kot orožje in ker je napadla Ukrajino; v zvezi s tem poziva Komisijo in Svet, naj pripravita naložbeni načrt za ukrepe za energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije, da bi okrepili energetsko avtonomijo; opozarja, da je po ocenah Komisije za postopno odpravo energetske odvisnosti od Rusije do leta 2030 potrebnih 300 milijard EUR; ugotavlja, da EU še naprej sodeluje z mednarodnimi partnerji pri diverzifikaciji oskrbe z energijo; je seznanjen z analizo Komisije, ki podpira napovedi načrta REPowerEU, da bo treba zaradi novih okoliščin nekatere zmogljivosti na fosilna goriva žal uporabljati dlje, kot je bilo sprva pričakovano;

76. poudarja pregled energetske zakonodaje v okviru svežnja „Pripravljeni za 55“, ki naj bi to zakonodajo uskladil z ambicioznejšim ciljem Unije glede zmanjšanja emisij za vsaj 55 % do leta 2030, da bi najpozneje do leta 2050 dosegli podnebno nevtralnost; vendar poziva, naj se nadaljujejo prizadevanja za ambicioznejše cilje, na primer za obnovljive vire energije in energijsko učinkovitost, zlasti zato, ker bi morala Unija še naprej dajati zgled;

77. poudarja osrednjo vlogo energijske učinkovitosti in obnovljive energije pri prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo; opozarja, da je najbolj zelena energija tista, ki je ne porabimo, in opozarja zlasti na to, da lahko orodja za izboljšanje energijske učinkovitosti prispevajo k uporabi tega načela; priznava napredek, dosežen pri pridobivanju obnovljivih virov energije; hkrati poziva k nadaljnjemu oblikovanju ukrepov za energijsko učinkovitost, kot sta povezovanje sektorjev in ponovna uporaba odvečne toplote; poudarja, da je ogrevanje leta 2018 ([27]) predstavljalo 50 % svetovne porabe energije in da je v skladu z načelom „energijska učinkovitost na prvem mestu“ presežek toplote mogoče koristno ponovno uporabiti kot trajnostni vir ogrevanja, saj se proizvaja v vseh državah; vendar priznava, da je pomembno uskladiti cilje glede energije iz obnovljivih virov in cilje energijske učinkovitosti, če želimo najpozneje do leta 2050 doseči podnebno nevtralnost ter izpolnili cilje Pariškega sporazuma in načrta REPowerEU ter izkoristiti trenutni upad stroškov obnovljivih virov energije in tehnologij shranjevanja; priznava, da bi moral biti ambicioznejši cilj Unije za leto 2030 glede povečanja energijske učinkovitosti skladen s povečanjem in uvajanjem elektrifikacije, vodika, e-goriv in drugih čistih tehnologij, potrebnih za zeleni prehod;

78. opozarja, da je treba postopke za izdajo dovoljenj za projekte obnovljive energije močno razširiti in pospešiti, pri tem pa upoštevati naravovarstveno zakonodajo EU in zakonodajo o biotski raznovrstnosti ter v kartiranje in načrtovanje vključiti vse ustrezne deležnike;

79. želi spomniti, da je Unija zavezana načelu energijske učinkovitosti na prvem mestu, seveda z upoštevanjem stroškovne učinkovitosti, učinkovitosti sistema, zmogljivosti shranjevanja, prožnosti na strani povpraševanja in zanesljivosti oskrbe; poudarja, da je treba to načelo po možnosti upoštevati in izvajati v vsej ustrezni zakonodaji in pobudah ter v vseh sektorjih; opozarja na neizkoriščeni potencial energijske učinkovitosti v sektorjih, kot so industrija ([28]), informacijska tehnologija, promet in stavbe, vključno z ogrevanjem in hlajenjem; pozdravlja strategijo za val prenove ter konkretne regulativne, finančne in omogočitvene ukrepe v svežnju „Pripravljeni na 55“, s katerimi naj bi vsaj podvojili letno stopnjo energijske prenove stavb do leta 2030, spodbujali temeljito prenovo in olajšali električno mobilnost, da bi ublažili energijsko revščino; želi opozoriti, da bo val prenove pomagal zmanjšati energetski in podnebni vpliv stavb in da bodo imela pri tem odločilno vlogo mala in srednja podjetja gradbenega sektorja in sektorja prenove;

80. pozitivno gleda na strategijo RePowerEU in poziva vse države članice EU, naj razmislijo o načrtu Mednarodne agencije za energijo v desetih točkah, kajti z njegovim pravilnim izvajanjem bi lahko uvoz plina iz Rusije skrčili za precej več kot polovico ter tako zmanjšali odvisnost Unije od ruskega zemeljskega plina;

81. poudarja, da je treba čim prej postopno opustiti vsa fosilna goriva; meni, da je treba ta cilj doseči ob čim večjem pozitivnem učinku na energetsko varnost Unije, konkurenčnost industrije in pa blaginjo državljanov; poziva države skupine G7, naj bodo pri energetskem prehodu za zgled in naj ustavijo vse nove naložbe v pridobivanje fosilnih goriv; pozdravlja zavezo teh držav, da bodo do leta 2035 razogljičile svoj energetski sektor in do konca tega leta nehale financirati večino projektov za fosilna goriva v tujini; poudarja velik pomen mednarodnega sodelovanja za postopno odpravo fosilnih goriv, kot sta združenji Beyond Oil and Gas Alliance in Powering Past Coal Alliance;

82. obžaluje, da so subvencije za energijo iz fosilnih goriv v Uniji nespremenjene že od leta 2008 in skupaj znašajo okoli 55–58 milijard EUR letno, kar ustreza približno tretjini vseh subvencij za energijo v Uniji, in da 15 držav članic fosilna goriva še vedno subvencionira bolj kot energijo iz obnovljivih virov; meni, da subvencije za fosilna goriva spodkopavajo

([27]) Mednarodna agencija za energijo, „Market analysis and forecast from 2019 to 2024“ (Analiza trga in napoved od leta 2019 do leta 2024), https://www.iea.org/reports/renewables-2019/power.

([28]) Naj spomnimo, da se gospodarski potencial za zmanjšanje končne porabe energije do leta 2030 v industriji v primerjavi z nespremenjenim običajnim poslovanjem ocenjuje na 23,5 %.

cilje evropskega zelenega dogovora in obveznosti iz Pariškega sporazuma; poudarja, da morajo biti cenovni signali v vseh energetskih sektorjih in državah članicah nujno bolj usklajeni, in opozarja, da zunanjih stroškov ne bi smeli internalizirati; je seznanjen, da so nekatere države članice nedavno sprejele ukrepe, s katerimi so želele potrošnike, zlasti pa gospodinjstva, obvarovati pred neposrednim vplivom vse višjih cen energije, in vztraja, da morajo tovrstne prakse ostati izjemne in začasne; poziva države članice in druge pogodbenice COP26, naj dajo prednost naložbam v zeleno energijo in infrastrukturo ter naj postopno odpravijo neposredne in posredne subvencije za fosilna goriva;

83. meni, da bi moral biti energetski sistem Unije za doseganje podnebne nevtralnosti povezan in da bi moral temeljiti na kaskadnem prednostnem sistemu, začenši z izvajanjem načela „energijska učinkovitost na prvem mestu“, ki bi izhajal iz stroškovne učinkovitosti, učinkovitosti sistema, zmogljivosti shranjevanja, zanesljivosti oskrbe in prožnosti na strani povpraševanja ter bi bil podprt s pametnimi omrežji, kar bi privedlo do prihrankov energije, čemur bi sledila neposredna elektrifikacija sektorjev končne uporabe iz obnovljivih virov, uporaba obnovljivih goriv in goriv iz obnovljivih virov, vključno z vodikom, za končno uporabo, v prehodnem obdobju pa trajnostna in varna nizkoogljična goriva za aplikacije, ki nimajo druge alternative, tako da bi z razvojem krožnega, visoko energijsko učinkovitega, povezanega, medsebojno povezanega, odpornega in multimodalnega energetskega sistema ohranili dostopnost, cenovno dostopnost in zanesljivost oskrbe z energijo;

84. opozarja, da je pomembno upoštevati raznolikost nacionalnih energetskih sistemov in izzivov, s katerimi se spoprijemajo; poudarja, da je potreben pravičen prehod, in ponavlja zavezo iz novega zelenega dogovora, da pri tem nihče ne sme biti zapostavljen; je zaskrbljen, ker okoli 50 milijonov gospodinjstev v Uniji še vedno živi v energetski revščini, in meni, da bi si morala EU bolj prizadevati, da bi jo preprečevala in čim bolj zmanjšala; poudarja, da imajo višje podnebne ambicije tudi določeno socialno razsežnost; poudarja, da je prenova stavb osrednjega pomena za zmanjšanje porabe energije, saj na ta način zmanjšamo emisije in znižamo stroške energije; poudarja, da bi bilo treba vse energetske politike izvajati v skladu z načelom poštenega in pravičnega prehoda ter v tesnem sodelovanju s civilno družbo in socialnimi partnerji; zato meni, da so za pravično, vključujoče in socialno vzdržno doseganje podnebne nevtralnosti v vseh sektorjih družbe potrebne javne politike ter okrepljena socialna partnerstva in udeležba civilne družbe na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter na ravni EU;

85. pozdravlja, da je bila sprejeta evropska strategija za vodik, ki določa, da naj bi v Uniji namestili elektrolizatorje obnovljivega vodika zmogljivosti vsaj 6 GW, do leta 2030 pa 40 GW; v zvezi s tem poziva Unijo in države članice, naj omogočijo čim lažje vključevanje vodika v sektorje, v katerih je emisije težko zmanjšati;

86. pozdravlja strategijo EU za dejavnosti na morju in ambicijo Unije, da bi do leta 2030 tu dosegla zmogljivost vsaj 60 GW, do leta 2050 pa 340 GW, za slednje je Parlament celo pozval, naj se poveča na 450 GW ([29]), ter strategijo za sončno energijo, katere cilj je namestitev 320 GW fotovoltaičnih zmogljivosti do leta 2025 in 600 GW do leta 2030; poudarja, da je treba poskrbeti, da bo izvajanje strategije koristilo vsej Uniji, tudi državam članicam, ki nimajo stika z morjem; poudarja, da so evropska podjetja vodilna v svetu in prebojna v industriji na področju energije iz obnovljivih virov na morju ter da ima ta sektor še neizkoriščen potencial za nadaljnje (neposredno in posredno) ustvarjanje delovnih mest, za rast in izvoz; poziva, naj bo vodilni položaj Evrope v industriji obnovljivih virov energije in njenih dobavnih verigah ustrezno upoštevan v industrijski politiki EU; z velikim zadovoljstvom ugotavlja, da so Belgija, Danska, Nemčija in Nizozemska na vrhu Severnega morja v Esbjergu (Danska) maja 2022 podpisale skupno izjavo, s katero naj bi Severno morje postalo zelena elektrarna za Evropo;

87. je prepričan, da je treba ustvariti dobre razmere za potrošnike, da bodo čim bolje poučeni o bolj trajnostnih oblikah energije in da jim bo ponujenih več spodbud za njihovo uporabo ter da bodo pri tem čim bolj dejavni; poziva Komisijo, naj oceni potrebno zmogljivost omrežja za vključevanje rešitev za energijo iz obnovljivih virov in za električno ogrevanje ter naj opredeli, kaj je še ovira za večji razvoj samoporabe energije iz obnovljivih virov in razvoj skupnosti za energijo iz obnovljivih virov, zlasti med gospodinjstvi z nizkimi dohodki ali ranljivimi gospodinjstvi;

([29]) Resolucija z dne 16. februarja 2022 o evropski strategiji za energijo iz obnovljivih virov na morju (UL C 342, 6.9.2022, str. 66).

88. spodbuja delo, ki ravno poteka v zvezi z revizijo direktive o obdavčitvi energije, ko naj bi davčne politike uskladili z energetskimi in podnebnimi cilji za leti 2030 in 2050, hkrati pa ocenili učinke, med drugim na potrošnike, energijsko in prometno revščino;

89. poudarja, da si Evropa sicer prizadeva doseči ambiciozne cilje, a bo za ničelno stopnjo neto emisij na svetovni ravni najpozneje do leta 2050 potrebno usklajeno globalno ukrepanje; poudarja, da bodo države v razvoju potrebovale mednarodno pomoč, da bi tudi same res izvedle zeleni prehod; poudarja, da je treba poglobiti tesno čezmejno sodelovanje in izmenjavo dobre prakse z mednarodnimi partnericami pri oblikovanju politik in v znanosti, to pa zajema tudi prenos tehnologije, če naj bi spodbudili energijsko učinkovitost ter naložbe v trajnostne energetske tehnologije in infrastrukturo; je seznanjen z nedavno sprejetim sporočilom Komisije o zunanjem delovanju EU na področju energije, kjer je opredeljena njena odločenost za sodelovanje s tretjimi državami po vsem svetu in kjer spodbuja partnerske države, naj povečajo svoje podnebne ambicije in opredelijo svojo pot do podnebne nevtralnosti, pa tudi, naj vzpostavijo dolgoročne odnose, ki bodo vzajemno koristni, zlasti na področju energije;

90. pozdravlja, da namerava Komisija leta 2022 sprejeti akcijski načrt za digitalizacijo energetskega sektorja, zato da bi EU prevzela vodilno vlogo na področju tehnologije in omogočila še bolj povezan energetski sistem, in sicer z inteligentnimi rešitvami v posameznih sektorjih ter z izboljšanim financiranjem v obdobju 2021–2027; želi opomniti, da se je treba za zagotovljeno odpornost energetskega sistema spoprijeti s kibernetskovarnostnimi tveganji v elektroenergetskem sektorju;

Raziskave, inovacije, digitalne tehnologije in vesoljska politika

91. je zadovoljen, da ima pri vsem naštetem pomembno vlogo tudi program Obzorje Evropa in da prispeva k podnebni nevtralnosti; meni, da bodo partnerstva v okviru programa Obzorje Evropa, vključno s skupnimi podjetji, spodbujala sodelovanje med javnim in zasebnim sektorjem ter tako prispevala k zelenemu prehodu, hkrati pa zagotovila, da bodo inovacije trajnostne, da bodo res na voljo, da bodo dostopne in cenovno sprejemljive; poudarja, kako pomembno je izboljšati dostop malih in srednjih podjetij do razpisov programa Obzorje Evropa in njihovo udeležbo ter bolje obveščati državljane o rezultatih evropskih projektov na področju raziskav in razvoja ter novih tehnologij, vključno z usmerjevalnimi projekti, zato da bi se povečala javna uporaba njihovih rezultatov in da bi bili državljani bolj seznanjeni z vlogo Unije;

92. pozdravlja, da imata program Copernicus in novi center znanja EU o opazovanju Zemlje nemajhno vlogo pri storitvi spremljanja kopnega, ozračja in morskega okolja; poudarjajo, kako pomembne so zmogljivosti satelitskega opazovanja za spremljanje, modeliranje in napovedovanje podnebnih sprememb ter da s tem podpirajo oblikovanje politik s tega področja;

93. poudarja, da je treba v raziskave, inovacije in uporabo novih trajnostnih tehnologij, tudi v delovno intenzivnih panogah, privabiti več javnih in zasebnih naložb v nujno potrebna nova infrastrukturna omrežja in projekte, ki bodo prispevali k ciljem evropskega zelenega dogovora in Pariškega sporazuma; poudarja, da bi bilo treba pri prihodnjih raziskavah in tehnologiji misliti tudi na trajnostnost in krožnost; obenem poudarja, da so pri raziskavah in inovacijah za reševanje podnebnih izzivov pomembne temeljne raziskave ter sodelovalni in transdisciplinarni pristop; nadalje poudarja, da je treba podpirati socialne inovacije, ki so nujne za zapolnjevanje perečih družbenih potreb in nerešenih izzivov, hkrati pa v zelenem prehodu opolnomočati ljudi;

94. poudarja, kako pomembno je zagotoviti usklajenost in doslednost spodbud za podpiranje inovativnih tehnologij, da bi dosegli cilje za leti 2030 in 2050, pri čemer pa je treba upoštevati tudi uporabo že zrelih tehnologij ter naložbe v nove tehnologije, ki jih je treba šele razviti, da bi najpozneje do leta 2050 dosegli cilj Unije glede podnebne nevtralnosti;

95. poudarja, da je potreben dvojni, digitalni in zeleni prehod, in da morata iti z roko v roki; poudarja, da lahko pri podpiranju prehoda EU na zeleno gospodarstvo odločilno vlogo opravijo digitalne tehnologije; opozarja, da bo treba za okrevanje Unije zasnovati stabilen regulativni okvir, ki bo spodbujal splošni in tržni napredek na področju raziskav, inovacij in razvoja trajnostnih tehnologij, ter ustrezne razmere za njihovo financiranje;

96. poudarja, da je digitalizacija eden od ključnih dejavnikov povezovanja energetskih sistemov, saj lahko omogoči dinamične in medsebojno povezane tokove med nosilci energije ter medsebojno povezovanje bolj diverzificiranih trgov, poleg tega pa lahko zagotovi potrebne podatke za uskladitev ponudbe in povpraševanja; poudarja, da imajo digitalne tehnologije velik potencial za povečanje energijske učinkovitosti in s tem tudi za zmanjšanje skupnih emisij toplogrednih plinov; poudarja, da je treba imeti varen regulativni okvir z nediskriminatornimi in preglednimi postopki za dostop do podatkov o energiji in za njihov prenos; želi spomniti, da okoljski odtis sektorja IKT po ocenah Komisije ustvari med 5 in 9 % svetovne porabe električne energije in več kot 2 % svetovnih emisij toplogrednih plinov; poudarja, da bi lahko po podatkih iz študije Skupnega raziskovalnega središča Komisije o umetni inteligenci iz leta 2018 podatkovni centri in prenos podatkov ustvarili med 3 in 4 % celotne porabe električne energije v Uniji; opozarja, da Komisija pričakuje, da se bo v obdobju 2018–2030 poraba podatkovnih centrov povečala za 28 %; poudarja, da 47 % emisij ogljika iz digitalnega sektorja izhaja iz potrošniške opreme, kot so računalniki, pametni telefoni, tablični računalniki in drugi izdelki z omrežno povezavo; zato poziva k ukrepom za zmanjšanje ogljičnega odtisa v sektorju IKT, in sicer z zares učinkovito rabo energije in virov na ravni omrežij, podatkovnih centrov in potrošniških naprav, ter ponovno poudarja cilj, da morajo biti podatkovni centri najpozneje do leta 2030 podnebno nevtralni in energijsko zelo učinkoviti, kot je navedeno v digitalni strategiji;

97. želi opozoriti, da je prispevek raziskav in inovacij pomemben za doseganje ciljev Pariškega sporazuma in ciljev evropskega zelenega dogovora; poziva Komisijo in države članice, naj podprejo raziskave in inovacije ter splošno povečanje unijskih in nacionalnih proračunskih sredstev za raziskave in inovacije na področju trajnostnih in varnih energetskih tehnologij in inovacij; poziva Komisijo, naj razmisli o nadaljnji podpori za tehnologije in inovativne rešitve, ki bodo pripomogle, da bo energetski sistem integriran in skladen s podnebnimi cilji, tudi tam, kjer ima Evropa vodilno vlogo v svetu in domače vrednostne verige; meni, da je bistveno, da ključne segmente vrednostnih verig energije iz obnovljivih virov obdržimo v Uniji, zato da bi dosegli podnebne cilje in Evropejcem zagotovili znatne gospodarske koristi, ter poziva k sprejetju ustreznih ukrepov, s katerimi bi podprli vlogo evropskih elementov v dobavni verigi obnovljivih virov energije in v zakonodaji s tega področja;

Podnebne spremembe in razvoj

98. ponovno potrjuje, da se EU zavzema za skladnost politik za razvoj, zlasti na področju industrijske, kmetijske, ribiške, trgovinske in naložbene politike; vztraja, da je treba v notranjih in zunanjih politikah usklajeno izvajati Pariški sporazum in agendo za trajnostni razvoj do leta 2030;

99. poziva Komisijo, države članice in druge države skupine G7, naj zasnujejo in sprejmejo partnerstva za energetski prehod z državami v razvoju ter naj poskrbijo za nove in dodatne naložbe, s katerimi bodo pri postopnem opuščanju fosilnih goriv v državah v razvoju zagotovile, da bo prehod res pravičen; meni, da bi bilo treba v okviru teh partnerstev uporabljati predvsem instrumente financiranja, ki ne bodo temeljili na zadolževanju;

100. poudarja, da je pri podnebnih ukrepih pomemben pristop, ki temelji na človekovih pravicah, saj je treba zagotoviti, da se bodo pri vseh ukrepih spoštovale in podpirale človekove pravice vseh; poziva pogodbenice Okvirne konvencije OZN o spremembi podnebja, naj razsežnost človekovih pravic vključijo tudi v svoje nacionalno določene prispevke, sporočilo o prilagajanju in nacionalne načrte za prilagajanje;

101. poziva, da se je treba v razvojni in podnebni politiki ustrezno lotiti neenakosti, izzivov dolgotrajne zadolženosti in revščine, ki jih negativne posledice podnebnih sprememb le še poglabljajo;

Vloga Evropskega parlamenta

102. meni, da mora biti Parlament primerno vključen v delegacijo EU, saj mora mednarodne sporazume odobriti in ima kot sozakonodajalec osrednjo vlogo tudi pri njihovem notranjem izvajanju; zato pričakuje, da bo lahko navzoč na usklajevalnih sestankih EU za COP27 v Šarm el Šejku in da mu bo vse od začetka faze pogajanj zagotovljen dostop do vseh pripravljalnih dokumentov;

o

o o

103. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter sekretariatu Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja s prošnjo, naj jo posreduje tudi vsem pogodbenicam konvencije, ki niso članice EU.